

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 12.07.2016 № 14-2

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання бюджетних
коштів, передбачених на забезпечення життєдіяльності
Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд**

Київ 2016

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП	4
1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ БУДІВНИЦТВА ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ КГЗКОР	5
<i>1.1. Загальна характеристика КГЗКОР</i>	5
<i>1.2. Міжнародні угоди щодо будівництва КГЗКОР</i>	7
<i>1.3. Нормативно-правове регулювання питань будівництва та забезпечення життєдіяльності КГЗКОР</i>	10
<i>1.4. Організаційне вирішення питань завершення добудови КГЗКОР та забезпечення його життєдіяльності</i>	11
<i>1.5. Судові процедури, які застосовувалися до КГЗКОР як боржника</i>	17
2. РЕАГУВАННЯ НА РЕКОМЕНДАЦІЇ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО АУДИТУ	19
3. СТАН ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КГЗКОР ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ	21
4. АУДИТ СТАНУ ПЛАНУВАННЯ, ВИДІЛЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ КГЗКОР	28
<i>4.1. Планування та фінансування видатків державного бюджету</i>	28
<i>4.2. Аналіз показників паспортів бюджетних програм</i>	33
<i>4.3. Використання коштів державного бюджету у 2014-2015 роках</i>	35
<i>4.4. Соціально-економічні наслідки будівництва (добудови) КГКОР</i>	37
ВИСНОВКИ	38
ПРОПОЗИЦІЇ	42
Додаток 1	44
Додаток 2	46
Додаток 3	47

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: План роботи Рахункової палати на 2016 рік.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ щодо використання коштів Державного бюджету України, передбачених у 2014-2015 роках на забезпечення життєдіяльності Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд (далі – Комбінат).

Оцінка своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень Міністерством економічного розвитку і торгівлі України щодо забезпечення життєдіяльності Комбінату та завершення його будівництва. Оцінка обґрунтованості видатків з державного бюджету, враховуючи фінансово-господарський стан підприємства, аудит ефективності використання і розпорядження майном, що мають наслідки для державного бюджету.

Предмет аудиту: порядок використання у 2014-2015 роках Міністерством економічного розвитку і торгівлі України коштів державного бюджету за КПКВК 1201480 “Забезпечення життєдіяльності Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд”. Порядок використання та розпорядження майном Комбінату.

Рух коштів держбюджету. Нормативно-правові акти, розпорядчі та інші документи, пов’язані з діяльністю учасників бюджетного процесу в цій сфері та інші документи, що стосуються діяльності Комбінату.

Об’єкти аудиту: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України; ДП “Дирекція Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд”;

Міністерство закордонних справ України (МЗС) – надсилався запит з питань аудиту;

Фонд державного майна України – використовувалися отримані документи та пояснення, пов’язані з предметом та об’єктом аудиту, під час проведення аналізу Звіту про роботу Фонду державного майна України, результати виконання Державної програми приватизації у 2015 році.

Критерії, які використовувалися під час аудиту:

- **оцінка законності** – відповідність управлінських рішень об’єктів аудиту положенням чинного законодавства;
- **оцінка результативності** – досягнення результативних показників паспортів бюджетної програми, збереження активів Комбінату;
- **оцінка економності** – стан досягнення об’єктами аудиту запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу ресурсів.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту:

часові: аудит проведено за 2014-2015 роки. Аналіз стану будівництва Комбінату та заходів щодо забезпечення його життєдіяльності здійснено за весь час їх виконання;

географічні: аудит проведено в м. Києві та з виїздом на об’єкт (м. Долинська Кіровоградської області).

Методи збирання даних:

- аналіз нормативно-правових, розпорядчих актів, пов'язаних з предметом та об'єктами аудиту;
- аналіз та перевірка даних статичної, фінансової, бюджетної, бухгалтерської та іншої звітності;
- опрацювання матеріалів засобів масової інформації та спеціальних видань;
- дослідження системи внутрішнього контролю, що запроваджена для досягнення показників економічності, продуктивності і результативності об'єкта аудиту;
- опитування посадових осіб об'єктів аудиту;
- проведення оглядів державного майна.

За результатами аудиту складено **два акти** (без зауважень).

ВСТУП

Рішення про будівництво Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд приймалося ще у 70-х роках ХХ століття¹. Комбінат - це спільне будівництво країн-членів РЕВ, призначався для переробки окислених руд з існуючих відвалів навколо міста Кривий Ріг і планувався як один з провідних постачальників залізорудного концентрату на внутрішній ринок СРСР і на експорт. Технічну інформацію та тлумачення спеціальних термінів, які використані у звіті (глосарій), наведено в додатку 1.

Будівництво об'єктів КГЗКОР, а це не лише споруди промислового виробництва, а й об'єкти житлово-цивільного призначення (*житлові будинки, школи, дитячі садочки*), об'єкти сільськогосподарського призначення (*підсобні господарства*), здійснювалось з 1985 по 1993 роки. У будівництві, крім СРСР, брали участь Чехословаччина, Румунія, Німецька Демократична Республіка та Болгарія, частки яких наведено в додатку 2.

У 1993-1997 роках українською стороною будівництво фінансувалося у незначних обсягах, а з **1998 року було повністю припинено**. Більшість об'єктів КГЗКОР залишилася недобудованою. Комбінат так і не введено в експлуатацію, хоча його було заплановано ввести ще у 1990 році.

З кожним роком **прискорюється негативний процес старіння та руйнування** конструктивних елементів, споруд та мереж Комбінату. Станом на 01.01.2016 з урахуванням витрат на відновлення об'єктів загальна будівельна готовність об'єктів незавершеного будівництва **значно зменшилась і становить близько 49 відсотків. Рівень зносу основних засобів, що перебувають на балансі Комбінату, перевищує 60 відсотків**. При цьому окремі об'єкти незавершеного будівництва нині **не придатні до експлуатації** відповідно до своїх проектних технологічних функцій. Технічний стан окремих житлових об'єктів, які також перебувають на балансі КГЗКОР, **не відповідає вимогам**

¹ Розпорядження Ради Міністрів СРСР від 27.07.78 № 1584-р, розпорядження Ради Міністрів Української РСР від 28.03.79 № 172-р та постанова від 04.05.79 № 244.

проживання (відсутні комунікації, вікна, не працюють ліфти, протікає покрівля).

Питання добудови КГЗКОР залишається невирішеним протягом **20 років**. Підприємство з 1998 року перебуває у судових процедурах, що застосовуються до боржника. На утримання та охорону об'єктів незавершеного будівництва з державного бюджету щороку виділяються значні кошти. За 2014–2015 роки та протягом 6 місяців 2016 року виділено 74,1 млн гривень.

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ БУДІВНИЦТВА ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ КГЗКОР

1.1. Загальна характеристика КГЗКОР

За характером міжнародної співпраці КГЗКОР, як уже зазначалось, є інтеграційним об'єктом. У його будівництві, крім колишнього СРСР, на кредитно-компенсаційній основі брали участь деякі країни соціалістичного табору Європи. Спорудження Комбінату розпочато на основі багатосторонньої угоди² країн-членів Ради економічної взаємодопомоги (далі – РЕВ) та двосторонніх угод, підписаних СРСР у 1986-1988 роках.

Для забезпечення співробітництва відповідно до багатосторонньої угоди сторони в рахунок частки своєї участі зобов'язалися здійснити власними силами і коштами (“під ключ”) будівництво окремих об'єктів КГЗКОР.

Будівництво та введення в експлуатацію КГЗКОР передбачалося здійснювати чергами шляхом виділення пускових комплексів. Усі сторони багатосторонньої угоди погодилися здійснити спільними зусиллями будівництво КГЗКОР потужністю видобування і збагачення 30 млн тонн залізистих кварцитів та виробництва з них 12,8 млн тонн залізородних обкотишів у рік, або 7,6 млн тонн у перерахунку на метал.

Довідково. Генеральним проектувальником було визначено ДП “Державний інститут по проектуванню підприємств гірничорудної промисловості “Кривбаспроект”, проектувальником технологічної частини – ПАТ НІПІ “Механобрчормет”.

Проект будівництва розроблено у 1985 році. Початкова кошторисна вартість визначалася в сумі, еквівалентній **2670 млн перевідних рублів**. Скоригований проект I черги будівництва був затверджений³ Мінчормету СРСР із кошторисною вартістю **1843,3 млн рублів**.

Учасниками будівництва Комбінату було освоєно 62,7 відс. передбачених капітальних вкладень. Фактично, будівництво було припинено при будівельній готовності **68,5 відсотка**. При цьому ступінь будівельної готовності промислових об'єктів становила: хвостосховища – 80,8 відс.; цеху з

² Міжнародна угода від 20.10.83 “Про організацію співробітництва у будівництві на території СРСР Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд”, укладена між Угорською Народною Республікою, Німецькою Демократичною Республікою, Союзом Радянських Соціалістичних Республік та Чехословацькою Соціалістичною Республікою.

³ Наказ від 29.06.1987 № 628.

виробництва обкотишів – 79,6 відс.; збагачувальної фабрики – 50 відсотків. **У процесі руйнації та старіння ступінь зменшено станом на 01.07.2016 на 20 відсотків.**

Ще в 1999 році Кабінет Міністрів України⁴ доручив Мінпромполітики та Державній акціонерній компанії “Укррудпром” у I кварталі 2000 року перезатвердити проект будівництва КГЗКОР, передбачивши в ньому виділення I пускового комплексу, та визначив терміни завершення будівництва у 2001 році з введенням в експлуатацію у 2002 році. Фактично, **цього зроблено не було**. Спроби відкоригувати проект на завдання Мінпромполітики від 30.07.99 та від 02.08.2004 так і не мали кінцевого результату. **Проект не перезатверджувався**. Як наслідок, станом на 01.07.2016 **проект будівництва - це проектна і робоча документація, яка розроблялася ще в минулому столітті за державними нормами колишнього СРСР і в цінах 1984 року.**

Затвердженим проектом будівництва передбачена магнітна схема збагачення окислених залістих кварцитів на магнітних сепараторах. Також передбачалося побудувати окрему дослідно-промислову секцію для відпрацювання флотаційної технології з метою підвищення якості концентрату. Крім того, масова частка заліза у концентраті за затвердженим проектом становить 61 відсоток⁵. Однак на сьогодні конкурентоспроможним є концентрат із вмістом заліза від 65 відс. і вище⁶.

У 2006 році з метою отримання оцінки проекту будівництва КГЗКОР ТОВ “Українська рудно-металургійна компанія”⁷ (далі – ТОВ “УРМК”) було залучено міжнародну консалтингово-інжинірингову компанію. Результати оцінки показали, що продукція установок вважається неконкурентоспроможною, а добудова Комбінату за первинним проектом є нерентабельною.

Крім того, за участю вчених НДІ промислової безпеки та охорони праці Держгірпромнагляду⁸ розроблена, запатентована та запропонована до впровадження нова технологія переробки та збагачення магнетитових і окислених залістих кварцитів, кінцевий концентрат для випуску окатишів за якою буде містити 66,3 відс. заліза. Цю технологію, за інформацією фахівців, можна застосовувати на КГЗКОР після відповідних змін до проекту будівництва.

У 2012-2013 роках інститутом “Кривбаспроект” (саме цей інститут був генеральним проектувальником КГЗКОР у 80-х роках минулого століття) за договором⁹ з ТОВ “УРМК” було виконано техніко-економічне обґрунтування доцільності добудови Комбінату, яке розглядалось у двох варіантах: базовий

⁴ Постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.99 № 1903.

⁵ Проект (Книга 1 В Общая пояснительная записка и технико-экономическая часть).

⁶ <http://zkk.nmu.org.ua/pdf/2013-52-93/08.pdf>.

⁷ ТОВ “УРМК” з 2006 року виявляє зацікавлення до Комбінату, із серпня 2009 року за рішенням комітету кредиторів бере участь в санації Комбінату як інвестор.

⁸ ndiop.kiev.ua/index.php?newsid=7.

⁹ Договір від 27.08.2012 № 3170/12415, додаткова угода від 04.08.2015.

варіант із будівництвом флотаційної доводки та нове будівництво фабрики із збагачення окислених руд.

Встановлено, що обстеження технічного стану об'єктів незавершеного будівництва проводились у 2008-2011 роках фахівцями Комбінату і були враховані при розробленні цього ТЕО. Функції гензамовника з будівництва належать саме Комбінату. Проте **ТЕО доцільності добудови на Комбінаті відсутнє**. За інформацією керуючого санацією Барановського О.М., результати випробувань дали можливість зробити висновок про доцільність добудови Комбінату, а ТЕО є комерційною таємницею і належать замовнику (ТОВ “УРМК”).

1.2. Міжнародні угоди щодо будівництва КГЗКОР

Оснoву співробітництва щодо будівництва КГЗКОР становить міжнародна багатостороння угода від 20.10.1983 “Про організацію співробітництва у будівництві на території СРСР Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд” (далі – багатостороння Угода). Багатосторонню Угоду Уряд СРСР уклав з Урядом Угорської Народної Республіки, Німецької Демократичної Республіки, Чехословацької Соціалістичної Республіки. У 1986 році до багатосторонньої Угоди приєдналася Соціалістична Республіка Румунія, а у 1988 році – Народна Республіка Болгарія. Угорщина з багатосторонньої Угоди вийшла і в будівництві Комбінату участі не брала.

Відповідно до умов багатосторонньої Угоди сторони зобов'язалися спільно побудувати на території СРСР у 1988-1990 роках Комбінат, який буде власністю СРСР.

Витрати учасників будівництва щодо спорудження КГЗКОР після введення його в експлуатацію мали становити боргову заборгованість СРСР, для сплати якої уряди країн, що беруть участь у будівництві, нададуть Уряду СРСР розстрочку платежів з оплатою на суму заборгованості в розмірі **два відсотки річних з погашенням заборгованості поставками залізвмісної сировини**. Погашення витрат на будівництво країн-учасниць мало бути здійснено **протягом 10 років після введення КГЗКОР в експлуатацію**.

На підставі багатосторонньої Угоди у **1986-1989 роках Уряд СРСР уклав з урядами ЧСР¹⁰, СРР¹¹, НДР¹² та НРБ¹³ двосторонні угоди, якими були визначені конкретні зобов'язання сторін**.

¹⁰ Двостороння угода між Урядом СРСР та Урядом ЧСР про співробітництво у будівництві на території СРСР КГЗКОР від 24.09.86 (м. Москва).

¹¹ Двостороння угода між Урядом СРСР та Урядом СРР про співробітництво у будівництві на території СРСР КГЗКОР від 29.12.86 (м. Москва).

¹² Двостороння угода між Урядом СРСР та Урядом НДР про співробітництво у будівництві на території СРСР КГЗКОР від 28.10.87 (м. Москва).

¹³ Двостороння угода між Урядом СРСР та Урядом НРБ про співробітництво у будівництві на території СРСР КГЗКОР від 21.07.88 (м. Москва); Двостороння угода між Урядом СРСР та Урядом НРБ про умови перебування на території СРСР підрядної організації НРБ на будівництві КГЗКОР від 10.03.89 (м. Москва).

Двосторонні угоди визначали, зокрема, конкретні об'єкти промислового і житлово-цивільного будівництва КГЗКОР, які споруджуються кожною із сторін. При цьому загальні терміни будівництва були змінені на більш пізній строк, зокрема, I черги будівництва об'єктів – з 1988 року на 1990 рік, а відсоток за погашення заборгованості – з 2-х до 3-х відс. річних.

Як було встановлено за результатами попереднього аудиту, **багатостороння Угода та двосторонні угоди не містили жодних положень щодо відповідальності сторін за недотримання своїх зобов'язань.**

Після розпаду СРСР на підставі норм Закону України від 12.09.91 № 1543-XI “Про правонаступництво України”, постанови Президії Верховної Ради України від 22.10.91 № 1680-XII “Про правонаступництво України стосовно зовнішнього боргу та активів Союзу РСР” та Угоди між Україною та Російською Федерацією про взаємне визнання прав та регулювання відносин власності¹⁴ Фонд державного майна України включив КГЗКОР до складу підприємств Держметалургпрому України (акт передачі від 08.01.92).

У серпні 1993 року Кабмін прийняв постанову¹⁵, якою уповноважив Мінпром за участю заінтересованих органів уточнити окремі положення двосторонніх угод і підписати від імені Уряду відповідні документи з країнами-учасницями щодо добудови КГЗКОР.

Так, **питання правонаступництва Урядом України** прав і зобов'язань Уряду колишнього СРСР щодо завершення будівництва об'єктів КГЗКОР були **підтверджені у 1994 році** після підписання з урядами Словаччини¹⁶ та Румунії¹⁷ відповідних міжнародних протоколів.

За дорученням Уряду України уповноваженою організацією з виконання положень цих протоколів є Міністерство промисловості.

Федеративна Республіка Німеччина ще у 1992 році повідомила Міністерство промисловості про відмову в подальшому будівництві КГЗКОР, а нотою від 13.08.2008 заявила про формальне закінчення співробітництва за двосторонньою угодою 1987 року. Сторони домовилися провести переговори щодо компенсації за виконані роботи та передане майно, проте переговори було припинено у 1997 році – і розмір компенсації залишився невизначеним. Із того часу Німеччина не відновлювала переговорів з цього питання.

Болгарією двосторонню угоду станом на 01.07.2016 не поновлено внаслідок неприйнятності висунутих нею вимог.

За результатами переговорів, проведених з Румунією, Словаччиною та Болгарією протягом останніх років, **не вдалося досягти домовленостей на**

¹⁴ Підписана 15.01.93 у м. Москві та ратифікована постановою Верховної Ради України від 22.06.93 № 3313-XII.

¹⁵ Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.93 № 650.

¹⁶ Протокол між Урядом України та Урядом Словацької Республіки від 16.02.94.

¹⁷ Протокол між Урядом України й Урядом Румунії від 05.05.94.

взаємовигідних умовах щодо врегулювання проблемних питань¹⁸. У 2015 році та на початку 2016 року проблематика КГЗКОР не включалася МЗС до порядку денного українсько-румунських, болгарських та словацьких двосторонніх заходів на високому рівні. Це питання ініціювалося лише у рамках робочих зустрічей. За інформацією МЗС, позиція румунської і болгарської сторін практично не змінилася та полягає у включенні до своєї частки витрат на будівництво об'єктів Комбінату за їх балансовою вартістю (у перевідних рублях) на момент прийняття-передавання та вартості обладнання, що поставлене металургійним підприємствам колишнього СРСР, з урахуванням відсотків за кредитний ресурс, який під час виконання робіт і виготовлення обладнання використовувався підрядниками.

За інформацією МЗС, останні консультації про подальші кроки, спрямовані на вирішення питань, пов'язаних з проблематикою КГЗКОР, відбулися у 2013 році. **Заплановані на 2014 рік засідання українсько-румунських та українсько-словацьких комісій з питань економічного, промислового, наукового та технічного співробітництва не відбулися**.

За інформацією керуючого санацією Комбінату, з 2000 року представники країн-учасниць наполегливо пропонують Україні розпочати розрахунки за виконані роботи, насамперед за ті об'єкти, які введені в експлуатацію. Одночасно вони порушують питання перерахунку всього обсягу виконаних робіт із радянських карбованців у долари США або євро. Головні іноземні учасники – **Румунія і Словаччина нині не мають зацікавленості у добудові об'єкта**.

Довідково. Вони брали участь у будівництві КГЗКОР для забезпечення своїх металургійних заводів (Румунія - заводу "Sidex" у м. Галаці, Словаччина - заводу "ВСЖ" у м. Кошице), які вже продані іноземним компаніям.

Станом на 01.01.2016 зобов'язання перед іноземними підрядниками, які брали участь у будівництві Комбінату, в цінах 1984 року становили 535,4 млн рублів¹⁹. Крім того, існують зобов'язання перед німецьким підрядником за передані у 1994 році товарно-матеріальні цінності на суму 12,9 млн рублів. Водночас методика **перерахунку вартості виконаних робіт у цінах 1984 року в діючі ціни відсутня**.

Фактично, витрати країн-учасниць відповідно до угод повинні компенсуватися поставками продукції Комбінату – залізорудними обкотишами. Зобов'язання з поставок обкотишів у вартісному виразі не визначалося.

Заборгованість за виконані іноземними підрядниками роботи з урахуванням проведеної у 1996 році грошової реформи мала б становити близько **6 тис. гривень**. У січні 2007 року на замовлення Мінпромполітики, КГЗКОР і ФДМУ було проведено оцінку активів Комбінату, введених в експлуатацію, та оцінку об'єктів незавершеного будівництва. Після проведеної оцінки зобов'язання перед іноземними учасниками становлять 548,3 млн рублів

¹⁸ Лист-відповідь МЗС від 06.05.2016 № 51/16-200-1838 на запит Рахункової палати.

¹⁹ У тому числі вартість прийнятих об'єктів в експлуатацію – 183,6 млн руб., вартість об'єктів незавершеного будівництва – 351,8 млн рублів.

(у цінах 1984 року), або **1,3 млрд гривень**. Результати оцінки відображені в балансі Комбінату станом на 31.05.2007 і діють до теперішнього часу.

Отже, **за відсутності методики перерахунку та через неузгодженість позицій країн-учасниць будівництва Комбінату розмір зобов'язань України перед іноземними партнерами потребує уточнення**.

Таким чином, станом на 01.07.2016 в Україні **не визначено чіткої позиції щодо врегулювання ситуації довкола проекту КГЗКОР і шляхів розрахунків з країнами-учасниками будівництва**. За відсутності активної позиції **Мінекономрозвитку МЗС**, яке є головним органом із формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері зовнішніх зносин України, **було лише стороннім спостерігачем у вирішенні питань Комбінату та розрахунків з країнами-учасниками будівництва**.

1.3. Нормативно-правове регулювання питань будівництва та забезпечення життєдіяльності КГЗКОР

Відповідно до урядового рішення у 1992 році була створена комісія для підготовки пропозицій щодо будівництва КГЗКОР²⁰. За результатами діяльності комісії Кабінет Міністрів України у серпні 1993 року прийняв постанову, яка врегулювала основні проблемні питання завершення будівництва КГЗКОР²¹. Зокрема, функції генерального замовника з будівництва покладалися на Мінпромисловості. Контроль за виконанням постанови покладено на Віце-прем'єр-міністра України Євтухова В.І. Визначався **новий термін будівництва КГЗКОР: введення в дію потужностей першого пускового комплексу в 1995 році, завершення будівництва в 1996 році**. Надалі Уряд ці терміни переніс на **перше півріччя 1997 року і 1998 рік відповідно²²**, що мало бути погоджено із країнами-учасниками. Проте **фактично погодження не було**.

Мінпромполітики і заінтересовані органи мали **розробити** та подати Уряду для внесення Верховній Раді України **законопроект** про завершення будівництва КГЗКОР, передбачивши в ньому норми про звільнення від оподаткування матеріалів, обладнання, які надходять на митну територію України для завершення будівництва. Розроблення законопроекту передбачалося й іншими нормативно-правовими актами, зокрема постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2000 № 747 і розпорядженням Президента України від 08.11.2001 № 301/2001-рп. Законопроект був розроблений, однак його **розглянуто Верховною Радою України у першому читанні і прийнято за основу лише наприкінці 2002 року, крім того, подальшого розвитку законопроект не мав**.

Слід зазначити, що в травні 2016 року на адресу Кіровоградської ОДА

²⁰ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.01.92 № 11-р (без назви).

²¹ Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.93 № 650 “Про заходи щодо завершення будівництва Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд”.

²² Постанова Кабінету Міністрів України від 28.06.95 № 464 “Про заходи щодо фінансування будівництва Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд та розвитку сировинної бази металургійної, хімічної та деревообробної промисловості”.

надійшов лист ТОВ “Енергетична консалтингова група” про створення на базі КГЗКОР сучасного комплексу “Долинський промисловий кластер” і відповідний законопроект “Про завершення будівництва КГЗКОР (щодо забезпечення формування сприятливих умов відносно впровадження і функціонування інноваційно-інвестиційних проектів”, який ОДА переадресувала Долинському міському голові для вирішення доцільності впровадження проекту і визначення можливості його підтримки депутатським корпусом Долинської міської ради.

Фактично, законопроект суб’єктами законодавчої ініціативи до Верховної Ради України не подавався. Станом на 01.07.2016 цей документ не зареєстровано на сайті Верховної Ради України. Отже, робити висновки про доцільність будівництва на базі КГЗКОР Долинського промисловий кластера передчасно.

Вирішення проблемних питань КГЗКОР державними цільовими програмами не регулюється. У 2014-2015 роках жодної державної цільової програми, яка б передбачала завершення будівництва КГЗКОР, не розроблялося. Останньою програмою, яку затверджено Кабінетом Міністрів України, щодо розвитку гірничо-металургійного комплексу була Державна програма розвитку та реформування гірничо-металургійного комплексу на період до 2011 року²³. Водночас, як показали результати попереднього аудиту, в ній не передбачено заходів щодо добудови Комбінату. Загалом із 2008 року жодного нормативного акта з питань завершення будівництва не приймалося.

На місцевому рівні у програмах економічного та соціального розвитку Долинського району щороку передбачалося сприяти забезпеченню життєдіяльності Комбінату. При цьому ані шляхи виконання цього завдання, ані обсяги фінансування не визначалися.

Фінансування життєдіяльності Комбінату у 2014-2015 роках передбачалось законами України про державний бюджет на відповідні періоди за рахунок бюджетної програми “Забезпечення життєдіяльності Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд”.

Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для забезпечення життєдіяльності Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд, було затверджено постановою²⁴ Кабінету Міністрів України ще у 2011 році (далі – Порядок № 324). Детальний аналіз планування та використання цих коштів наведено в розділі 4.

1.4. Організаційне вирішення питань завершення добудови КГЗКОР та забезпечення його життєдіяльності

На сьогодні вирішення питань добудови КГЗКОР, врегулювання питань з країнами-учасниками будівництва, використання бюджетних коштів на забезпечення життєдіяльності КГЗКОР покладено на Мінекономрозвитку (правонаступник Мінпромполітики).

²³ Постанова Кабінету Міністрів України від 28.07.2004 № 967.

²⁴ Постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.2011 № 324.

Розпорядженням²⁵ Кабінету Міністрів України до Переліку цілісних майнових комплексів державних підприємств, установ та організацій, що передаються до сфери управління Мінекономрозвитку, включено державне підприємство “Дирекція Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд”. Крім того, Комбінат включено до Переліку підприємств державного сектору економіки, які мають найбільші за розміром активи станом на 31.12.2014²⁶.

Встановлено, що у Мінпромполітики питаннями КГЗКОР опікувався окремий департамент. **З моменту реорганізації Мінпромполітики та передачі його підприємств до сфери управління Мінекономрозвитку** питання формування та реалізації державної промислової політики, державної політики у сфері управління об’єктами державної власності, здійснення контролю за виконанням суб’єктами управління функцій з управління об’єктами державної власності віднесено до повноважень департаменту управління державною власністю та розвитку промисловості²⁷. При цьому **положення**²⁸ про департамент затверджено **більш як через вісім місяців після затвердження структури апарату Міністерства – лише у жовтні 2015 року**. Як наслідок, **питаннями промисловості і, відповідно, функціонування КГЗКОР у 2014 році у Мінекономрозвитку ніхто не опікувався**.

Згідно з положенням до складу департаменту входять п’ять структурних підрозділів: *управління реформування державної власності; управління державного сектору економіки та корпоративного управління; управління діяльності суб’єктів господарювання, підпорядкованих Міністерству; управління розвитку промисловості та управління цінової політики*. Проте за відсутності ініціативи з боку директора департаменту **положення про структурні підрозділи, що функціонують у складі департаменту, не погоджувалося і не затверджено**. При цьому завдання, функції та права цих підрозділів **усупереч п. 1.6 положення про департамент не визначено**.

Слід відзначити, що серед основних завдань департаменту, зокрема, – забезпечення ефективного і цільового використання бюджетних коштів та участь у здійсненні внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту на підприємствах, в установах та організаціях, уповноваженим органом управління яких є Міністерство. Крім того, департаментом координується планово-організаційна робота. Встановлено, що у **2015 році департамент не брав участі у здійсненні контролю за витрачанням бюджетних коштів**. Щодо проведення планово-організаційної роботи департаментом у частині вирішення питань, пов’язаних з добудовою Комбінату, повідомлено про опрацювання бюджетного запиту, паспорта бюджетної програми за

²⁵ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.03.2014 № 408-р “Деякі питання управління Міністерством економічного розвитку і торгівлі об’єктами державної власності”.

²⁶ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.05.2015 № 600-р.

²⁷ Наказ Мінекономрозвитку від 27.02.2015 № 171.

²⁸ Наказ Мінекономрозвитку від 30.10.2015 № 1359 “Про затвердження Положення про департамент управління державною власністю та розвитку промисловості”.

КПКВК 1201480, а також плану заходів з виконання цієї бюджетної програми. Інша координація планово-організаційної роботи підприємства департаментом **не здійснювалася.**

Рішення про завершення будівництва Комбінату на загальнодержавному рівні приймалися неодноразово, але **дієвих заходів здійснено не було, отже, логічного завершення ці починання не мали.** Так, ще у жовтні 1999 року Кабмін доручив Мінпромполітики і заінтересованим органам (постанова від 16.10.99 № 1903) подати Уряду пропозиції щодо створення на базі КГЗКОР акціонерного товариства (далі – АТ) і погодити це із країнами-учасниками. Джерелом фінансування витрат з будівництва КГЗКОР з 2000 року мали стати кошти бюджету, передбачені Мінпромполітики на державні централізовані вкладення.

Про створення АТ йшлося також у постанові Кабміну, затвердженій у **січні 2000 року**²⁹. Це мали забезпечити Держкомпромполітики і ФДМУ. АТ повинно було стати правонаступником Дирекції КГЗКОР, і на нього розповсюджувались усі попередні нормативні акти з питань будівництва. Проте **постанова не була виконана, відповідно, АТ на базі майна Комбінату не створене.**

У 2005 році Уряд передбачив³⁰ проведення ФДМУ у 2006 році підготовки до продажу КГЗКОР. У **2006 році** за рішенням³¹ Кабміну планувалося **створити** на базі майна Комбінату **спільне підприємство у формі АТ**, часткою держави не менше 50 відс. плюс 1 акція.

Згідно з договорами, укладеними між Мінпромполітики (замовник), ФДМУ, КГЗКОР та суб'єктами оціночної діяльності, було визначено ринкову вартість активів і зобов'язань, що обліковуються Комбінатом, із визначенням часткової участі країн - учасниць будівництва. ФДМУ затвердив висновок про **вартість об'єкта оцінки, яка становила 399,4 млн гривень.**

Зборами засновників ЗАТ “Криворізький гірничо-збагачувальний комбінат окислених руд” (далі – ЗАТ), що відбулися 14.09.2007 у ФДМУ за участю ТОВ “УРМК”, було ухвалено рішення укласти договір про створення ЗАТ, згідно з яким акції ЗАТ розміщуються таким чином: ФДМУ – 50 відс. плюс 1 акція статутного капіталу товариства; ТОВ “УРМК” – 50 відс. мінус 1 акція.

²⁹ Постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.2000 № 174 “Про створення акціонерного товариства на базі незавершеного будівництвом Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд”.

³⁰ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.12.2005 № 570-р “Про затвердження переліків господарських товариств і холдингових компаній, державні пакети акцій (частки) яких підлягають продажу, державних підприємств і відкритих акціонерних товариств, які підлягають підготовці до продажу в 2006 році”.

³¹ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.08.2006 № 451-р “Питання завершення будівництва Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд і введення його в експлуатацію”. Це рішення було скасовано розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.11.2009 № 1613-р “Про скасування розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.08.2006 № 451-р”.

Також розроблено проект статуту товариства, який був доопрацьований ФДМУ з урахуванням наданих органами державної влади зауважень і пропозицій. Проект статуту погоджено і ТОВ “УРМК”. Тобто все необхідне підґрунтя для приватизації Комбінату було підготовлено.

Проте у **жовтні 2007 року, за день до приватизації, Президент України** (Ющенко В.А.) з метою недопущення неналежного виконання зобов’язань України за міжнародними договорами зобов’язав³² ФДМУ зупинити будь-які дії щодо належного державі майна КГЗКОР. Указ і досі є чинним, а **пропозиція Рахункової палати** за результатами попереднього аудиту залишається **невиконаною**. Відповідно, для того **щоб розблокувати діяльність державних органів** щодо подальшої долі КГЗКОР, **цей нормативний акт необхідно визнати таким, що втратив чинність.**

Незважаючи на зазначене вище рішення Президента України, Кабмін 03.12.2008 затвердив³³ Перелік державних підприємств, холдингових компаній і відкритих акціонерних товариств, що підлягають підготовці до продажу в 2009 році, до якого було включено і КГЗКОР. Указом Президента України від 19.12.2008 № 1178/2008 “Про зупинення дії окремих положень розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2008 року № 1517-р”³⁴ дія урядового рішення в частині Комбінату зупинялася. Фактично, **ФДМУ реальних дій щодо продажу КГЗКОР не здійснював.**

У **2011 році** на виконання доручення Першого віце-прем’єр-міністра³⁵ Мінпромполітики надіслало до Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України презентаційну пропозицію³⁶ щодо завершення будівництва КГЗКОР. Однак агентство не підтримало цю пропозицію, оскільки вона не врегульована з країнами-учасницями. Як наслідок, для потенційних інвесторів існує низка перешкод, через які залучити приватні інвестиції у добудову КГЗКОР майже неможливо.

Згідно з висновком Мін’юсту³⁷ прийняття односторонніх рішень, які б могли вирішити проблему добудови КГЗКОР, без участі країн-учасниць є недоцільним, оскільки відповідно до взятих Україною зобов’язань проведенню будь-яких дій має передувати врегулювання питання на міжнародному рівні.

³² Указ Президента України від 02.10.2007 № 941 “Питання Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд”.

³³ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.12.2008 № 1517-р “Про затвердження переліків господарських товариств і холдингових компаній, державні пакети акцій (частки) яких підлягають продажу, державних підприємств, холдингових компаній і відкритих акціонерних товариств, що підлягають підготовці до продажу в 2009 році”.

³⁴ Втратив чинність з 05.06.2009.

³⁵ Доручення від 25.08.2011 № 22468/20/1-10.

³⁶ Лист Мінпромполітики від 02.12.2011 № 14/3-1-91.

³⁷ Лист Мін’юсту від 17.02.2010 № 6-0-35-10/43.

У 2012 році Агентство держмайна³⁸ постійно інформувало Адміністрацію Президента України та Уряд про заходи, що вживаються з метою розв'язання проблемних питань КГЗКОР, зокрема щодо визначення переліку потенційних інвесторів, відновлення переговорів з країнами-учасницями. Також у 2012 році Агентство держмайна³⁹ на виконання п. 4 протокольного рішення наради, яка відбулася під головуванням Першого віце-прем'єр-міністра України Хорошковського В.І., надало Уряду інформацію про проблеми КГЗКОР, в якій запропонувало доручити МЗС сприяти відновленню українсько-румунських та українсько-словацьких переговорів з питання будівництва КГЗКОР.

Протягом 2014 року (з моменту передачі КГЗКОР із сфери управління Мінпромполітики до Мінекономрозвитку) **будь-які питання, пов'язані з підприємством, перед Адміністрацією Президента України, Кабміном, органами виконавчої влади Мінекономрозвитку не порушувалися.**

Довідково. Кабінет Міністрів України постановою від 23.03.2014 № 94⁴⁰ реорганізував Мінпромполітики шляхом приєднання до Мінекономрозвитку.

У 2015 році Мінекономрозвитку порушувалися питання **добудови та фінансування об'єктів КГЗКОР.** Проте вони мали суто формальний характер. Так, було проведено декілька міжвідомчих нарад, на яких наголошено на необхідності вивчення ситуації та прискорення відновлення переговорного процесу з країнами-учасницями будівництва. Також у травні 2015 року Мінекономрозвитку⁴¹ повідомило Уряд про проблеми КГЗКОР, зокрема щодо необхідності врегулювання міжнародних зобов'язань України з іноземними учасниками шляхом відновлення переговорів. Уряд зобов'язав⁴² Мінекономрозвитку, МЗС, Мінфін, Мін'юст, Мінприроди, ФДМУ та Кіровоградську ОДА організувати роботу з порушеного питання і щокварталу інформувати Адміністрацію Президента України і Уряд.

Мінекономрозвитку на виконання урядового доручення в жовтні 2015 року повідомило Адміністрацію Президента України про погіршення ситуації на підприємстві через обмежене фінансування з держбюджету.

Заінтересовані органи надавали до Мінекономрозвитку пропозиції щодо вирішення проблемних питань. Мін'юст зазначив, що відчуження об'єктів КГЗКОР можливе лише після відповідних змін до міжнародних договорів. МЗС наголошувало, що з метою врегулювання проблемної ситуації доцільно провести переговори з представниками Європейської комісії та відповідних країн-членів ЄС. ФДМУ наголошував на тому, що інформація про готовність країн-учасниць будівництва до конструктивного обговорення з українською стороною умов їх участі у продажу Комбінату спростовується результатами офіційних переговорів протягом останніх років. ФДМУ, зокрема, зауважив, що

³⁸ Листи від 13.09.2011 № 2/5-1-207, від 28.12.2011 № 2/3-1-27, від 20.03.2012 № 2/3-1-12, від 23.04.2012 № 2/3-1-21, від 21.09.2012 № 2/3-1-45.

³⁹ Лист від 22.05.2012 № 9/3-1-212.

⁴⁰ Чинна з 11.04.2014.

⁴¹ Лист Мінекономрозвитку від 28.05.2015 № 3232-01/17101-01.

⁴² Доручення Кабінету Міністрів України від 05.06.2015 № 12111/128/1-12.

необхідно визначити реальне коло інвесторів, фінансово спроможних взяти на себе зобов'язання завершити будівництво і ввести в експлуатацію Комбінат, а також врегулювати питання компенсації витрат країн-учасниць будівництва.

Слід зазначити, що Кіровоградська ОДА в червні 2015 року звернулася⁴³ до Уряду щодо активізації роботи з добудови КГЗКОР шляхом продажу української частини об'єкта або створення за участю інвестора спільного підприємства. Уряд доручив⁴⁴ МЗС, Мін'юсту, ФДМУ, Мінфіну та Мінекономрозвитку опрацювати це питання. У листопаді 2015 року Мінекономрозвитку повідомило Кабінет Міністрів України⁴⁵ про те, що з урахуванням пропозицій заінтересованих органів найбільш оптимальним шляхом вирішення питань добудови Комбінату і зменшення навантаження на держбюджет є залучення інвестора.

Також з метою вирішення проблемних питань завершення будівництва КГЗКОР неодноразово утворювались різні робочі органи. Проте **вони були формальні та не вирішили жодного проблемного питання.** Наприклад, у **2003 році** утворено⁴⁶ Міжвідомчу робочу групу для проведення консультацій з країнами-учасницями та потенційними інвесторами щодо подальшого будівництва КГЗКОР. Мінпромполітики разом із заінтересованими органами влади мало підготувати і подати до Кабміну проект плану спільних дій потенційних інвесторів та учасників будівництва. Фактично, робота не здійснювалась, склад робочої групи з 2003 року не переглядався. Станом на 01.07.2016 із 14 її членів **жоден не працює на займаних раніше посадах.**

У червні 2006 року для розгляду пропозицій потенційних інвесторів щодо завершення будівництва КГЗКОР була утворена комісія⁴⁷. До її складу включено представників Мінекономіки, Мінпромполітики, МЗС, Мінфіну, Мінприроди, Мін'юсту, Мінпраці, Пенсійного фонду, Секретаріату Кабінету Міністрів України та ФДМУ. У липні 2006 року комісія надала Мінпромполітики висновки і пропозиції щодо потенційних інвесторів із завершення будівництва КГЗКОР. Зокрема, було наголошено, що з урахуванням національних інтересів України найбільш прийнятною є спільна пропозиція ЗАТ “Металоінвест” і ТОВ “Смарт – Груп” (ці товариства є засновниками ТОВ “УРМК”).

У 2011 році Міжвідомчою комісією прийнято рішення про погодження основних положень проекту скоригованого плану-графіка; надання Кабміну пропозиції⁴⁸ про виділення бюджетних коштів на 2011 рік для проведення оцінки майна КГЗКОР; необхідність запропонувати країнам-учасницям будівництва КГЗКОР взяти участь у фінансуванні оцінки майна. З метою забезпечення підготовки до оцінки у ФДМУ 09.06.2011 відбулося засідання

⁴³ Лист від 11.06.2015 № 01-11/188/1.

⁴⁴ Доручення Кабінету Міністрів України від 25.06.2015 № 24788/1/1-15.

⁴⁵ Лист від 03.11.2015 № 3242-01/36359-01.

⁴⁶ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.11.2003 № 661-р.

⁴⁷ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.06.2006 № 315-р.

⁴⁸ Лист Мінпромполітики від 06.05.2011 № 9/5-1-1801.

робочої групи за участю представників Мінпромполітики, МЗС і Мінфіну, на якому зазначено, що для проведення оцінки необхідно здійснити підготовчі заходи, у т.ч. провести технологічний і технічний аудити. Проте рішення про виділення бюджетних коштів на проведення оцінки Кабмін не прийняв, відповідно, технологічний і технічний аудити не проводилися.

У 2015 році для комплексного вирішення питань добудови КГЗКОР Мінекономрозвитку знову запропоновано утворити Міжвідомчу робочу групу під головуванням Мінекономрозвитку з включенням до її складу представників заінтересованих центральних органів виконавчої влади, Кіровоградської ОДА та керуючого санацією КГЗКОР. Центральні органи виконавчої влади, Кіровоградська ОДА та КГЗКОР у грудні 2015 року надали свої кандидатури. Проте станом на 01.07.2016 Міжвідомчу робочу групу так і не утворено.

1.5. Судові процедури, які застосовувалися до КГЗКОР як боржника

Згортання будівництва КГЗКОР призвело до загострення його фінансово-економічного стану, накопичення боргових зобов'язань і, як наслідок – ініціювання у 1998 році ДПІ в Криворізькому районі м. Кривого Рогу, майнові вимоги якої становили 1861,4 тис. грн, справи про банкрутство.

Довідково. Протягом 1998-2004 років тривали судові розгляди цієї справи, вводилася процедура розпорядження майном підприємства, встановлювався мораторій на задоволення вимог кредиторів, був призначений арбітражний керуючий. За цей час загальні вимоги кредиторів до Комбінату становили 7959,9 тис. грн, у т. ч. основного кредитора ВАТ “Криворіжаглобуд” – 6724,9 тис. гривень.

У 2004 році за згодою комітету кредиторів і Комбінату між ними була укладена мирова угода, яку затвердив Господарський суд Кіровоградської області, а провадження у справі було припинено. Такий стан тривав до кінця 2007 року, коли ЗАТ “Криворіжаглобуд” у судовому порядку було ініційовано визнання мирової угоди недійсною через невиконання її умов та визнання Комбінату банкрутом.

У 2008 році Господарський суд Кіровоградської області ухвалою від 25.04.2008, розглянувши заяви кредиторів, визнав мирову угоду недійсною, поновив провадження у справі про банкрутство, ввів мораторій на задоволення вимог кредиторів та призначив арбітражного керуючого.

Слід зазначити, що Мінпромполітики та Комбінатом була зроблена спроба оскаржити рішення Господарського суду Кіровоградської області, однак після проходження протягом 2008 року скарги у всіх судових інстанціях, воно залишилося без змін. Відповідно, у 2009 році провадження у справі про банкрутство було поновлено.

У 2009 році Господарський суд Кіровоградської області на клопотання комітету кредиторів⁴⁹ ввів процедуру санації боржника КГЗКОР та призначив арбітражного керуючого.

Довідково. Мінпромполітики заперечувало призначення керуючим санацією арбітражного керуючого. Свою позицію з цього приводу Мінпромполітики висловило в листі від 10.06.2009 № 13/1-6-1925 на адресу державного департаменту з питань банкрутства Мінекономіки.

⁴⁹ Ухвала від 16.06.2009 у справі № 05-01/184/6-12а/10.

Також суд зобов'язав керуючого санацією подати до суду на затвердження до 16.10.2009 план санації, який попередньо повинен бути погоджений з органом, уповноваженим управляти державним майном, та схвалений комітетом кредиторів. Фактично, план, який було розроблено інвестором ТОВ “УРМК” і схвалено 16.10.2009 комітетом кредиторів, подано до суду 26.10.2009. При цьому **план не погоджено ФДМУ та Мінпромполітики.**

У подальшому Господарський суд Кіровоградської області більш як 10 разів подовжував термін санації та зобов'язував керуючого санацією подавати йому на затвердження план санації, попередньо погоджений з органом, уповноваженим управляти державним майном, схвалений комітетом кредиторів, зборами кредиторів (з 04.11.2012). Встановлено, що спроби розробити та погодити у 2012-2015 роках план здійснювалися, але **план санації так і не було погоджено** органом, уповноваженим управляти майном (Агентством держмайна, Мінпромполітики, Мінекономрозвитку).

*Довідково. Агентством держмайна (лист від 02.08.2013) не погоджено наданого підприємством актуалізованого плану санації і запропоновано арбітражному керуючому звернутися до господарського суду з клопотанням про продовження процедури санації. Підстава, через яку неможливо погодити план, визначена як **необхідність вжиття заходів, спрямованих на забезпечення врегулювання з країнами-учасницями будівництва питань стосовно перегляду зобов'язань, визначених міжнародними угодами.** План санації Мінпромполітики не було погоджено у зв'язку з тим, що переговорний процес з країнами-учасницями будівництва не завершився. Відповідь Мінекономрозвитку на звернення керуючого санацією від 11.02.2015 до Комбінату не надходила.*

Необхідно зазначити, що Мінпромполітики з метою недопущення банкрутства підприємств, які належать до сфери його управління, розробило Положення про порядок погодження Міністерством промислової політики України планів санації підприємств, що належать до сфери його управління⁵⁰. Проте Мінекономрозвитку такий правовий акт, який би впорядковував проведення процедури банкрутства та відновлення платоспроможності підприємств, не розроблявся.

У березні 2015 року розроблено новий проект плану санації, але його не було схвалено на зборах кредиторів, не погоджено з Мінекономрозвитку, ТОВ “УРМК” (інвестор) та, відповідно, не затверджено судом. Згідно з проектом плану санації участь інвестора (ТОВ “УРМК”) у реструктуризації Комбінату є ключовою, оскільки забезпечуватиметься реструктуризація підприємства шляхом перетворення його в ЗАТ. За оперативними даними КГЗКОР, у червні 2016 року розроблено новий план санації, який було схвалено на зборах кредиторів та інвестором, але **не погоджено з Мінекономрозвитку.**

У порушення вимог ст. 17 Закону України від 04.05.92 № 2343 “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” (у редакції до 19.01.2013) **строк процедури санації Комбінату триває замість**

⁵⁰ Наказ Мінпромполітики від 17.03.2008 № 153, зареєстрований у Мін'юсті 02.04.2008 за № 282/14973.

18 місяців вже понад сім років! Фактично, підприємство з червня 2009 року перебуває в стані санації, строк якої неодноразово подовжувався.

За бездіяльності органу, уповноваженого управляти майном (Мінекономрозвитку, Мінпромполітики, Агентство держмайна), функціонування Комбінату здійснюється за відсутності плану санації, погодженого та затвердженого відповідно до вимог чинного законодавства. Заходи, що вживалися керуючим санацією, на оздоровлення фінансово-господарського стану боржника не вплинули. Фінансово-господарський стан Комбінату погіршився. Станом на 01.01.2016 кредиторська заборгованість підприємства становила 23,1 млн гривень. Комерційна діяльність Комбінату збільшує його збитковість у рази. Як наслідок – постійна залежність КГЗКОР від фінансування за рахунок коштів державного бюджету.

2. РЕАГУВАННЯ НА РЕКОМЕНДАЦІЇ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО АУДИТУ

Рахункова палата у 2012 році проводила аудит використання бюджетних коштів, передбачених на забезпечення життєдіяльності Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд⁵¹. Звіт про його результати було надіслано Державному агентству України з управління державними корпоративними правами та майном⁵² для реагування та вжиття заходів.

За результатами аудиту в Агентстві держмайна 17.01.2013 відбулася нарада, на виконання вимог протоколу якої Комбінатом були надані пропозиції щодо оптимізації чисельності адміністративного персоналу, передачі до місцевих органів влади об'єктів соціально-побутової сфери та об'єктів водопостачання та водовідведення.

Крім того, в листах Агентство держмайна до Рахункової палати зазначало, що буде вжито заходів, які дадуть можливість усунути інші порушення та недоліки.

Водночас ні Агентство держмайна, ні Мінпромполітики (правонаступник Агентства держмайна) та Мінекономрозвитку (правонаступник Мінпромполітики) необхідні заходи для усунення виявлених порушень не вживали. Інформація до Рахункової палати впродовж трьох років не надсилалась.

Аудитом встановлено, що рекомендації Рахункової палати за результатами попереднього аудиту виконувалися таким чином:

➤ Вжити дієвих заходів для покращення фінансово-економічних показників діяльності Комбінату.

Рекомендація Рахункової палати не виконана. Проблемна ситуація навколо КГЗКОР залишається. Переговорний процес із країнами-учасниками будівництва Комбінату не відновлено. Господарським судом Кіровоградської області неодноразово продовжено процедуру санації Комбінату.

⁵¹ Звіт затверджено постановою Колегії Рахункової палати від 28.11.2012 № 66/22-1.

⁵² Лист Рахункової палати від 12.12.2012 № 04-2443.

Протягом 2013-2015 років Комбінат був стабільно збитковим. Так, збиток за результатами діяльності за 2013 рік становив 15671 тис. грн, за 2015 рік – 18401,0 тис. гривень. Збитки від операційної діяльності зросли з 18452,0 тис. грн у 2013 році до 21060,0 тис. грн у 2015 році.

➤ З метою припинення провадження у справі про банкрутство Комбінату забезпечити вирішення питання щодо погашення за рахунок його власних джерел кредиторської заборгованості перед ЗАТ “Криворіжаглобуд”.

Рекомендація Рахункової палати не виконана. За три роки питання погашення за рахунок власних джерел кредиторської заборгованості, яка існувала станом на дату проведення попереднього аудиту, **не вирішене.**

➤ Виходячи з фактичного змісту заходів, що виконуються Комбінатом, оптимізувати організаційну структуру підприємства та штатну чисельність його працівників.

Рекомендація Рахункової палати виконана. Структура Комбінату протягом останніх двох років змінювалася 5 разів. Кількість структурних підрозділів підприємства (підрозділів, служб, відділів, цехів) зменшилася з 20 станом на 01.01.2014 до 17 станом на 01.01.2016. Чисельність працівників за три роки було скорочено майже на 30 відс. (з 847 осіб станом на 01.01.2014 до 599 осіб станом на 01.06.2016).

Довідково. Майже три останні роки підприємство працює в умовах неповного робочого тижня (триденний робочий тиждень). Кількість працівників, що переведені на неповний робочий тиждень, становить 307 осіб.

➤ Визначати в паспортах бюджетних програм та у звітах про їх виконання належні результативні показники.

Рекомендація Рахункової не виконана. Результати нинішнього аудиту показали, що **Мінекономрозвитку**, як і раніше Агентство держмайна і Мінпромполітики, **не дотримується Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання.** **Паспорти** бюджетної програми за КПКВК 1201480 і звіти про їх виконання **не містять належних результативних показників**, які є підставою для оцінки результатів виконання бюджетної програми та ефективності використання бюджетних коштів. Аналіз показників паспортів бюджетної програми наведено в розділі 4.2.

Крім того, методологічні роз'яснення щодо змісту результативних показників за бюджетною програмою Мінекономрозвитку не розроблялися.

➤ Вжити заходів щодо усунення виявлених недоліків і порушень та притягнення до відповідальності винних осіб. **Рекомендація Рахункової не виконана.** На запит контрольної групи щодо реагування у 2013-2015 роках на пропозиції Рахункової палати за результатами попереднього аудиту **інформація в Мінекономрозвитку відсутня.**

Таким чином, **Кабінетом Міністрів України та Мінекономрозвитку** (колишніми Мінпромполітики, Агентством держмайна) **більшість пропозицій і рекомендацій Рахункової палати** за результатами попереднього аудиту (2012 рік) **не виконана.** **До відповідальності не притягнуто жодної особи**, винної у вчиненні порушень і недоліків. **Постійні структурні зміни**, що відбувалися в центральних органах виконавчої влади і мали забезпечити

реалізацію державної промислової політики, у тому числі з вирішення питань добудови КГЗКОР і врегулювання взаємовідносин з країнами-учасницями, **не вплинули на розв'язання цих проблем. Бездіяльність з боку органів державної влади фактично поглиблює кризові процеси на підприємстві.**

3. СТАН ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КГЗКОР ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ

Комбінат здійснює свою діяльність на підставі Статуту, затвердженого Мінпромполітики⁵³ ще у 2005 році.

Згідно із Статутом метою діяльності Комбінату є будівництво і введення в експлуатацію КГЗКОР. Виконання функцій замовника проекту КГЗКОР та інших об'єктів виробничого і невиробничого призначення, контроль якості проектувальних та будівельно-монтажних робіт віднесено згідно із Статутом до основних напрямів діяльності підприємства.

Майно Комбінату становить незавершене будівництво української частки КГЗКОР, яке є державною власністю.

Слід зазначити, що у зв'язку із зміною органу, уповноваженого управляти майном підприємства, **зміни до Статуту не вносилися та до Мінекономрозвитку не надсилалися.** При цьому діючим Статутом Комбінату **не визначено розміру статутного капіталу, що є порушенням частини четвертої ст. 57 Господарського кодексу України, яка визначає, що статут суб'єкта господарювання повинен містити відомості про розмір і порядок утворення статутного капіталу.**

Довідково. Підприємство робило спробу внесення змін до Статуту. Проте Долинською райдержадміністрацією (лист від 30.01.2012) зазначено, що для проведення державної реєстрації змін до установчих документів, в разі коли підприємство перебуває в стадії санації, ці зміни мають бути передбачені планом санації.

Проектом плану санації, який надано до аудиту, **не передбачено внесення змін до установчих документів Комбінату, що унеможлиблює їх актуалізацію.**

Отже, **Мінекономрозвитку як уповноважений орган управління Комбінатом порушило вимоги частини першої ст. 6 Закону України від 21.09.2006 № 185 “Про управління об'єктами державної власності” (далі – Закон № 185) щодо здійснення контролю за дотриманням статуту.**

Крім того, **Мінекономрозвитку не дотримано вимог власного наказу від 13.08.2014 № 976, у якому зазначено, що у двотижневий термін з дати затвердження актів приймання-передачі Комбінату із сфери управління Мінпромполітики до сфери управління Мінекономрозвитку вносяться відповідні зміни в установчі документи підприємства. Акт приймання-передачі датовано 27.10.2014, а зміни до установчих документів досі не внесено.** Фактично, **Мінекономрозвитку, набувши право управління підприємством, не актуалізувало норми його статуту.**

⁵³ Наказ Мінпромполітики від 12.12.2005 № 469 (зі змінами, внесеними наказом Мінпромполітики від 17.02.2009 № 130).

На кінець 2015 року, за даними бухгалтерського обліку підприємства, вартість незавершених капітальних інвестицій оцінюється у 1386,4 млн гривень. Основні засоби Комбінату зношені більш як на 60,0 відс., їх залишкова вартість становить 128,1 млн гривень. Станом на 01.01.2016 майно КГЗКОР – 888 об'єктів залишковою вартістю 1209,6 млн гривень.

Протягом 2013-2015 років підприємство було стабільно збитковим: за результатами господарювання 2013 року збиток становив 15,7 млн грн, на кінець 2015 року – 18,4 млн гривень.

Інші операційні доходи підприємства становлять станом на 31.12.2013 – 40,3 млн грн (у тому числі фінансування з держбюджету – 37,7 млн грн); на 31.12.2014 – 40,9 млн грн (держбюджет – 38,3 млн грн); на 31.12.2015 – 30,3 млн грн (держбюджет – 23,8 млн гривень). Отже, основне грошове надходження у 2013-2015 роках забезпечувало бюджетне фінансування (2013 рік – 93,6 відс., 2014 рік – 93,8 відс., 2015 рік – 78,8 відсотка).

Необхідно зазначити, що крім завдань, які безпосередньо фінансуються за рахунок коштів держбюджету, **КГЗКОР здійснює комерційну діяльність.** З метою наповнення власного бюджету Комбінатом здійснюється ліцензійна діяльність з надання послуг та виконання робіт. Підприємство збільшило обсяг реалізації продукції з 5593,8 тис. грн у 2014 році до 5782,4 тис. грн у 2015 році. Найбільший відсоток у реалізації продукції становить виробництво будівельних металевих конструкцій; розподілення електроенергії; забір, очищення та постачання води; каналізація, відведення й очищення стічних вод; виробництво бетонних розчинів, готових для використання.

З 2009 року Комбінат перебуває в процедурі санації. З дня винесення ухвали про санацію суттєво ускладнилось здійснення Мінекономрозвитку (Мінпромполітики) управлінських заходів щодо підприємства, оскільки управління боржником перейшло до керуючого санацією.

Як вже зазначалось, належним чином оформлений, погоджений та затверджений план санації Комбінату відсутній. Складовою частиною цього плану, зокрема, має бути фінансовий план підприємства. Проте **підприємство не розробляло, а Мінекономрозвитку не затверджувало фінансових планів на 2014-2016 роки.**

У цей період Мінекономрозвитку не вимагало розробити та **не затверджувало інвестиційних планів.** Крім того, **стратегічний план розвитку Комбінату Мінекономрозвитку не розроблявся і теж не затверджувався.**

Отже, Мінекономрозвитку всупереч вимогам положення⁵⁴ неналежним чином контролювало діяльність підприємства, що належить до сфери його управління. Як наслідок, **Мінекономрозвитку не проводило моніторингу фінансової діяльності,** зокрема виконання показників фінансових планів і вжиття заходів щодо поліпшення роботи підприємства.

⁵⁴ Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459 “Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі”.

Слід підкреслити, що Комбінатом визначено свою облікову політику, організацію бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності ще у 2009 році та затверджено відповідним наказом⁵⁵. При цьому **Мінекономрозвитку всупереч положенню про департамент⁵⁶ не погоджено розпорядчих документів про облікову політику підприємства. У порушення вимог частини п'ятої ст. 8 Закону⁵⁷ облікова політика Комбінату не погоджена** уповноваженим органом управління. Лише під час проведення аудиту (в червні 2016 року) Комбінатом розроблено наказ “Про облікову політику, організацію бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності”, який надіслано на погодження до Мінекономрозвитку⁵⁸.

Отже, **Мінекономрозвитку** як головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну промислову політику, **самоусунулось від виконання закріплених за ним повноважень.**

За відсутності затвердженого господарським судом плану санації Комбінату керуючим санацією було реалізовано 13 об'єктів незавершеного будівництва. Так, через товарну біржу “Регіональна універсальна біржа” (м. Кривий Ріг) продано ряд об'єктів, що мали бути задіяні у виробничому процесі. Зокрема, продані корпуси дрібного та середнього дроблення з обладнанням; головні понижуючі підстанції; екран чаші хвостосховища магнітного збагачення; греблі; екран чаші аварійної ємності; головні насосні станції та інше майно.

Довідково. Мінпромполітики надіслало позовні заяви від 23.10.2009 до Господарського суду Кіровоградської області щодо визнання недійсними договорів, зареєстрованих на товарній біржі. Суд 30.04.2010 відмовив у задоволенні позовних вимог відповідно до ст. 17 Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”, мотивуючи, що власник майна боржника (орган управління майном боржника) не може обмежувати повноваження керуючого санацією щодо розпорядження майном боржника. Вказаний Закон не містить жодних обмежень щодо продажу майна боржника без погодженого та затвердженого плану санації. Вищий господарський суд України 27.07.2010 рішеннями № 11/82 і 11/83 касаційні скарги Мінпромполітики, Фонду держмайна залишив без змін.

*Крім того, порушена 28.10.2009 прокуратурою Кіровоградської області **кримінальна справа за фактом розкрадання службовими особами ДП “Криворізький гірничо-збагачувальний комбінат окислених руд” і товарної біржі “Регіональна універсальна біржа” майна державного підприємства шляхом його розтрати в особливо великих розмірах у зв'язку з відсутністю в діях службових осіб складу злочину закрита (постанови про закриття кримінальної справи від 28.09.2010, від 01.10.2010).***

Поступова реалізація окремого майна Комбінату продовжується. Так, у 2015 році було продано напірні пульповоди на суму 1,9 млн гривень. Ці

⁵⁵ Наказ Комбінату від 30.09.2009 № 14/138 “Про облікову політику, організацію бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності”.

⁵⁶ Наказ Мінекономрозвитку від 21.07.2015 № 851 “Про затвердження Положення про департамент фінансової роботи та господарського забезпечення”.

⁵⁷ Закон України від 16.07.99 № 996 “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”.

⁵⁸ Лист Комбінату від 06.06.2016 № 02-12/60.

пульповоди до грудня 2014 року належали румунському підряднику – фірмі “АРЧИФ”, були прийняті Комбінатом⁵⁹ як об’єкти незавершеного будівництва, роботи на яких виконані не в повному обсязі. Отримані від реалізації кошти спрямовано на виплату зарплати з нарахуваннями та на пально-мастильні матеріали.

За результатами технічної оцінки, що проводилась ТОВ “ДАБО” (за оцінку Комбінат сплатив 32 тис. грн), пульповоди (труби) не придатні до експлуатації. Згідно із технічними звітами **труби були змонтовані в 1988-1992 роках і фактично не використовувалися за своїм призначенням з моменту будівництва.** У звітах зазначено, що мають місце дефекти й пошкодження, які знижують несучу здатність, вказано на локальне потоншення труб внаслідок корозії. Товщина стінки труб за результатами оцінки **значно нижча від нормативну (труба діаметром 820 мм (довжина 737 м п.) при нормативі 9 мм має товщину від 3,2 мм до 8,9 мм (100 м п.).** Ці показники безпосередньо вплинули на фактичний розрахунок ваги труб при їх реалізації.

Крім того, встановлено, що Комбінат у серпні та вересні 2015 року із суб’єктом оціночної діяльності уклав три договори на проведення оцінки вартості вказаних об’єктів незавершеного будівництва. Вартість оцінки становила **16,0 тис. гривень.** **Ці кошти використано непродуктивно,** адже метою оцінки було визначення вартості ліквідації об’єктів. Проте така ліквідація **не проводилась, дані оцінки не використовувалися, труби продані як металобрухт.**

Отже, в результаті управлінських рішень керівництва Комбінату **наприкінці 2014 року було прийнято від іноземного підрядника незавершені об’єкти, які понад 20 років не використовувалися і фактично приймалися для реалізації як відходи чорних металів.** Зазначене призвело до збільшення непогашених зобов’язань підприємства перед іноземними (румунськими) підрядниками.

Порядком відчуження об’єктів державної власності (п. 6), **Порядком** списання об’єктів державної власності (п. 5)⁶⁰ та **Статутом КГЗКОР** (п. 4.7)⁶¹ визначено, що **відчуження та списання майна здійснюється безпосередньо суб’єктом господарювання, на балансі якого перебуває таке майно, лише після надання на це згоди або дозволу органу управління майном - Мінекономрозвитку.**

Керуючий санацією Барановський О.М. у квітні 2015 року, звернувшись до Мінекономрозвитку, спробував вирішити питання списання з обліку, зокрема, об’єктів незавершеного будівництва, які не відповідають критеріям активів через втрату якісних властивостей від тривалого зберігання. Водночас Мінекономрозвитку через два місяці повідомило, що у зв’язку з тим, що

⁵⁹ Наказ від 01.12.2014 № 18/105-ар.

⁶⁰ Постанови Кабінету Міністрів України від 06.06.2007 № 803 та від 08.11.2007 № 1314.

⁶¹ Статут Комбінату затверджено наказом Мінпромполітики від 29.12.2009 № 950 без державної реєстрації.

Комбінат перебуває в процедурі санації, повноваження органу управління боржником припиняються, а управління боржником переходить керуючому санацією. Питання списання та відчуження основних засобів повинно вирішуватися в межах плану санації.

Отже, за відсутності затвердженого плану санації підприємства Мінекономрозвитку фактично самоусунулось від виконання своїх прямих функціональних обов'язків та не контролює здійснення керуючим санацією заходів з розпорядження майном боржника – державного підприємства, майно якого є державною власністю.

Загальна площа земельних ділянок Комбінату у 2015 році зменшилася з 2223 га до 1940,01 га⁶² (на 13 відсотків). Встановлено, що **було припинено право Комбінату на постійне користування земельними ділянками площею 299,9 га (земля під проданим майном).**

Слід зауважити, що Комбінат заявою від 20.08.2014 звернувся до Кіровоградської ОДА про добровільну відмову від права постійного користування цими земельними ділянками. У грудні 2014 року Кіровоградська ОДА⁶³ відмовила у задоволенні клопотання про припинення права постійного користування земельними ділянками загальною площею 299,9 га у зв'язку з порушенням цілісного майнового комплексу. Водночас у лютому 2015 року підприємство надіслало Кіровоградській ОДА лист щодо неправомірності прийнятого рішення про відмову у задоволенні клопотання та наполягало на повторному розгляді заяви. І вже у липні 2015 року за розпорядженням⁶⁴ того самого голови Кіровоградської ОДА ці земельні ділянки були вилучені з постійного користування Комбінату. За погодженням з керівництвом Кіровоградської ОДА відчужено земельні ділянки Комбінату.

Фактично, із відведених Комбінату 1940,01 га є технічна документація із землеустрою на зареєстровані земельні ділянки площею 1705,03 га. Станом на 01.06.2016 у зв'язку з відсутністю фінансових ресурсів **технічну документацію із землеустрою на земельні ділянки площею 234,98 га не розроблено.** Як наслідок, **реєстрацію цих земельних ділянок не проведено, що суперечить вимогам чинного законодавства⁶⁵,** згідно з якими державній реєстрації підлягають речові права, похідні від права власності, в тому числі право постійного користування земельною ділянкою. За відсутності закріплених меж земельних ділянок площею 234,98 га та їх державної реєстрації **існують ризики втрати підприємством права на їх постійне користування.**

Через велику кількість об'єктів і розташування їх на значній території підприємством не забезпечено збереження майна у повному обсязі. Окремі

⁶² Розташовані у трьох областях: Кіровоградській (1735,56 га), Дніпропетровській (132,6 га) та Миколаївській (71,85 га).

⁶³ Лист від 23.12.2014 № 01-33/805/1.

⁶⁴ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.07.2015 № 275-р.

⁶⁵ Закони України від 01.07.2004 № 1952-IV “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” та від 07.07.2011 № 3613-VI “Про державний земельний кадастр”.

об'єкти КГЗКОР зруйновані та розкрадені. За 2014-2015 роки було зафіксовано 20 випадків крадіжок майна вартістю понад 0,5 млн грн, за кожним з яких порушено кримінальні провадження. При цьому кошти від відшкодування збитків на рахунки Комбінату в цей період не надходили. Отже, **майно фактично втрачено, а державі завдано збитків на суму 0,5 млн гривень.**

До зростання витрат на забезпечення життєдіяльності КГЗКОР, а відтак до непродуктивного та нераціонального використання коштів держбюджету призводить збиткова діяльність із забезпечення населення, установ та організацій м. Долинська питною водою та послугами з водовідведення, що здійснюється Комбінатом. КГЗКОР – єдиний виробник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення. Надавачем цих послуг до кінцевого споживача є КП “Координаційний центр”.

Централізоване постачання питної води та водовідведення здійснює енергосиловий цех Комбінату. Водогін протяжністю понад 50 км має декілька станцій підйому води, очисні та каналізаційні насосні станції. При цьому дві насосні станції були продані Комбінатом комерційній структурі ще у 2009 році⁶⁶. Ці станції безпосередньо задіяні у наданні послуг з водопостачання та водовідведення і технологічно входять у виробничий цикл. З 2010 року підприємство орендує станції у комерційної структури за 0,10 грн щомісяця⁶⁷, що створює **залежність Комбінату в наданні послуг з водопостачання та водовідведення м. Долинська від комерційної структури, а в разі збільшення вартості послуг ця залежність зростає.**

На сьогодні послуги з водопостачання та водовідведення надаються за тарифами⁶⁸, що є економічно не вигідними. **Собівартість цих послуг у середньому у 8 разів перевищує їх відпускну ціну.** Обладнання, яке змонтоване на початку 90-х років минулого століття, енергомістке і високозатратне, оскільки розраховане на працююче підприємство та значний приріст населення м. Долинська. **Різниця між фактичними витратами та нарахуваннями за послуги становила за 2014 рік – 6373,3 тис. грн, за 2015 рік – 6453,1 тис. гривень.** Отже, лише за два останні роки Комбінат отримав **збитків на 12826,4 тис. гривень.**

Довідково. За розрахунками підприємства, середній відпускний тариф (без ПДВ) за 1 м³ становить для водопостачання у 2014 році – 1,59 грн, у 2015 році – 3,30 грн, водовідведення – 1,03 грн і 1,58 грн відповідно. Собівартість 1 м³ водопостачання у 2014 році – 12,27 грн, у 2015 році – 13,59 грн, водовідведення – 9,05 грн і 10,08 грн відповідно.

⁶⁶ Договір купівлі-продажу від 11.09.2009 № 102 між Комбінатом та ТОВ “Екс Енергія”.

⁶⁷ Договір від 01.10.2010 № 07/436 з орендодавцем ТОВ “СТОК”.

⁶⁸ Тарифи на виробництво послуг з водопостачання та водовідведення для підприємства були встановлені та затверджені постановою НКРЕКП від 16.04.2015 № 1265: на централізоване водопостачання – 4,61 грн за 1 м куб. (без ПДВ); на централізоване водовідведення – 1,97 грн за 1 м куб. (без ПДВ).

Послуги з централізованого водопостачання та водовідведення надаються населенню за тарифами, що затверджувалися органами місцевого самоврядування⁶⁹ та державної влади⁷⁰.

З метою зменшення затрат на утримання Комбінатом неодноразово порушувалося питання перед органами місцевої влади та місцевого самоврядування щодо можливості передачі об'єктів водопостачання та водовідведення або надання в обслуговування (оренду) до місцевого комунального господарства комплексу⁷¹.

При цьому Долинською міською радою відмовлено в прийнятті водопровідно-каналізаційних очисних споруд і мереж через відсутність коштів на їх утримання та відповідних дозвільних документів на їх експлуатацію. Долинською райдержадміністрацією після надання Комбінатом відповідних розрахунків на утримання об'єкта відповідь не надавалася.

Крім того, підприємством порушувалося питання перед Кіровоградською ОДА щодо відшкодування різниці в тарифах на ці послуги за рахунок субвенції з держбюджету, визначеної для Кіровоградської області, але до переліку одержувачів субвенції Комбінат включено не було.

Аудитом встановлено, що у 2010 році ТОВ “УРМК” надано Комбінату фінансову допомогу на поворотній основі у розмірі **2,3 млн грн**⁷² із терміном повернення через два місяці з дня її передачі. Фактично, позика надана у травні 2010 року, але **повернена** у 2011-2013 роках у сумі **0,3 млн гривень**.

Ухвалою⁷³ Господарського суду Кіровоградської області порушено провадження про стягнення 2,5 млн грн (*сума позики, інфляційні витрати, 3 відс. річних, судовий збір*) на користь позивача ТОВ “УРМК”. Постановою від 18.02.2014 відкрито виконавче провадження про стягнення з Комбінату цих коштів, яке станом на 01.06.2016 не виконано. Отже, **неприйняття своєчасних управлінських рішень** щодо погашення заборгованості **збільшує залежність Комбінату від комерційної структури, створює чергові ризики доведення підприємства до банкрутства та, як наслідок – його втрати**.

Окремо слід зазначити, що комплексного вирішення питань щодо сировинної бази, призначеної для роботи КГЗКОР, не забезпечено. При проектуванні Комбінату його сировинною базою були визначені окислені залістисті кварцити двох родовищ – Валявкінського та Скелеватського. Оскільки рудні запаси цих родовищ затверджені ще до будівництва КГЗКОР, вони віднесені на баланс Новокриворізького (зараз ВАТ “АрселорМіттал Кривий Ріг”) та Південного гірничо-збагачувальних комбінатів. З 1985 року ці комбінати при

⁶⁹ Рішенням виконавчого комітету Долинської міської ради від 16.02.2011 № 25 для Комбінату були затверджені тимчасові відпускні тарифи на послуги з водопостачання та водовідведення.

⁷⁰ Постановою НКРЕКП від 16.04.2015 № 1265 встановлені та затверджені тарифи на виробництво послуг з водопостачання та водовідведення для підприємства.

⁷¹ Листи від 19.01.2015 № 02-14/47 та від 31.03.2015 № 02-14/375 до Долинської райдержадміністрації; лист від 28.04.2015 № 02-04/505 до Долинської міськради.

⁷² Договір від 20.05.2010 № 20/05-10 укладено між Комбінатом та ТОВ “УРМК”.

⁷³ Від 31.12.2013 у справі № 912/2434/13.

розробленні неокислених кварцитів видобувають попутно окислені кварцити. На сьогодні близько 40 відс. запасів окислених кварцитів цих родовищ уже видобуті. Вони не переробляються, а складуються у відвали. Термін дії спеціального дозволу на користування надрами кар'єру № 3 ВАТ “Арселор Мітал Кривий Ріг”, виданого ще у 2007 році, закінчується у 2018 році.

Іншим родовищем для КГЗКОР є розвідані запаси Східно-Валявкінського родовища, які у 2001 році передані Комбінату для промислового освоєння. Проте дозвіл на розробку руд родовища КГЗКОР не оформлявся, оскільки він видається не раніше ніж за два роки до початку розробки родовища. Отже, **за наявності в Україні значних запасів окислених кварцитів КГЗКОР станом на 01.06.2016 власної сировинної бази не має.**

4. АУДИТ СТАНУ ПЛАНУВАННЯ, ВИДІЛЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ КГЗКОР

4.1. Планування та фінансування видатків державного бюджету

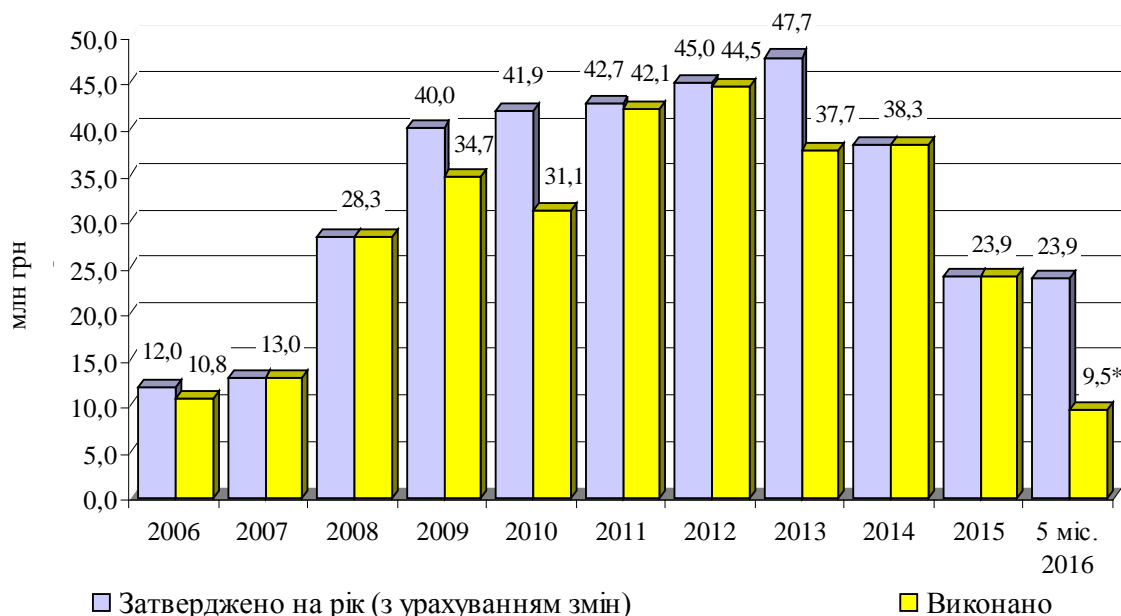
Фінансування заходів щодо забезпечення життєдіяльності КГЗКОР за окремою бюджетною програмою було розпочато у 2003 році. Протягом 2003-2013 років та 7 місяців 2014 року фінансування здійснювалося головним розпорядником бюджетних коштів Мінпромполітики (Агентством держмайна) за бюджетною програмою за КПКВК 2601190.

Як вже зазначалося, Мінпромполітики було реорганізовано шляхом приєднання до Мінекономрозвитку⁷⁴. Із серпня 2014 року головним розпорядником бюджетних коштів за бюджетною програмою “Забезпечення життєдіяльності Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд” (КПКВК 1201480) визначено Мінекономрозвитку.

Аналізуючи планові та фактичні показники фінансування заходів, спрямованих на забезпечення життєдіяльності КГЗКОР, встановлено, що за останні десять років (2006-2015) видатки бюджету зросли удвічі. Найбільші обсяги бюджетного фінансування передбачалися у 2013 році. Протягом 2014-2015 років планові обсяги скорочувалися, а на 2016 рік видатки встановлено на рівні 2015 року. Інформація про планові та фактичні показники фінансування у 2006-2015 роках і за 5 місяців 2016 року заходів, спрямованих на забезпечення життєдіяльності КГЗКОР, наведена нижче в діаграмі.

⁷⁴ Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2014 № 94.

**Інформація про планові та фактичні показники фінансування
у 2006-2015 роках та за 5 місяців 2016 року**

* - фактично використано коштів державного бюджету за 5 місяців 2016 року.

Наведені в діаграмі дані свідчать, що за **2006-2015 роки** та **5 місяців 2016 року** на забезпечення життєдіяльності КГЗКОР було використано **313,9 млн грн коштів держбюджету**.

Довідково. З 2003 року, коли було розпочато фінансування заходів щодо забезпечення життєдіяльності КГЗКОР за окремою бюджетною програмою, по 2016 рік (5 місяців) було використано 327,5 млн грн коштів державного бюджету.

До реорганізації Мінпромполітики планування видатків державного бюджету на забезпечення життєдіяльності КГЗКОР щороку здійснювалося за бюджетною програмою за КПКВК 2601190. Планування бюджетних видатків на 2014 рік було здійснено Мінфіном самостійно. Граничні обсяги видатків не доводились, інформація про потребу в бюджетних коштах не вимагалася.

Мінекономрозвитку при плануванні бюджетних видатків на 2015 рік у бюджетному запиті за КПКВК 1201480 потребу в бюджетних коштах на поточні видатки визначало в межах встановлених Мінфіном граничних обсягів видатків (23850,0 тис. грн), які лише на 41,0 відс. задовольняли потребу. Як наслідок, неповною мірою забезпечено видатки Комбінату на зарплату, оплату послуг з енергопостачання, земельний податок. При цьому пропозиції Мінекономрозвитку щодо фінансування потреби в коштах, не забезпеченої граничними обсягами видатків, Мінфіном не враховувалися. Встановлено, що станом на **01.01.2016** на підприємстві утворилася **кредиторська заборгованість у сумі 23085,0 тис. грн** (заробітна плата з нарахуваннями; податки, збори, обов'язкові платежі; енергоносії), або майже річний обсяг видатків, передбачених за КПКВК 1201480 на 2015 рік.

У 2015 році та протягом 5 місяців 2016 року підприємство неодноразово зверталось до органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади Кіровоградської області, Мінекономрозвитку, народних

депутатів України, зокрема, щодо збільшення фінансування, але це питання не вирішене.

Слід зазначити, що **як Мінпромполітики (Агентство держмайна), так і Мінекономрозвитку формально виконували функції головного розпорядника бюджетних коштів, а плануючи бюджетні видатки, визначали недостовірні результативні показники бюджетної програми. Інформація, що надавалася Комбінатом, Міністерством не перевірялася і не коригувалася.**

Мінекономрозвитку, формуючи бюджетний запит за КПКВК 1201480 на 2015 рік, не аналізувало визначених підприємством результативних показників, зокрема площі земельних ділянок Комбінату під майном, яке було відчужене ще у 2009 році⁷⁵. Як наслідок, результативний показник затрат щодо загальної площі об'єктів незавершеного будівництва Комбінату та введених в експлуатацію протягом більш ніж чотирьох років не коригувався і становить 2223,0 га.

У бюджетних запитах на 2015 і 2016 роки за КПКВК 1201480 результативний показник “затрати” Мінекономрозвитку визначався як “загальна площа об'єктів незавершеного будівництва Комбінату та введених в експлуатацію”. Фактично, це загальна площа земельних ділянок під майном, що належить Комбінату. У бюджетному запиті на 2016 рік цей показник визначено неправильно: 1923,0 га замість 1940,0 га. У подальшому неперевірену інформацію включено і до паспортів бюджетної програми на 2014-2015 роки.

Довідково. Площу земельної ділянки (1940 га) визначено з урахуванням уточнення технічної документації із землеустрою та виведення земельних ділянок із користування Комбінату за розпорядженнями Кіровоградської ОДА від 03.07.2015 № 255-р і від 14.07.2015 № 275-р.

У бюджетних запитах на 2015 та 2016 роки результативний показник “продукт” щодо кількості заходів, спрямованих на збереження об'єктів Комбінату Мінекономрозвитку, не заплановано, а результативний показник “якість” взагалі не визначено.

Крім того, додатковим бюджетним запитом на 2015 рік Мінекономрозвитку не обґрунтовано необхідності в додаткових коштах за КПКВК 1201480, а лише зазначено, що кошти, які виділяються на виконання цієї програми, переважно спрямовуються на виплату зарплати працівникам Комбінату та здійснення розрахунків за спожиті енергоносії.

За таких умов **інформація, наведена у бюджетних запитах, не давала можливості повною мірою здійснити оцінку ефективності бюджетних програм. Як наслідок, не забезпечується виконання вимог частини шостої ст. 20 Бюджетного кодексу України.**

Законом України від 16.01.2014 № 719-VII “Про Державний бюджет України на 2014 рік” Мінпромполітики як головному розпоряднику коштів на

⁷⁵ Згідно з договорами купівлі-продажу майна, укладеними Комбінатом з ТОВ “АФК-КР” (від 11.09.2009 № 103) і ТОВ “Екс Енергія” (від 11.09.2009 № 102), реалізовано державне майно ТОВ “АФК-КР” на площі 3,2 га і ТОВ “Екс-Енергія” (в подальшому ТОВ “СТОК”) – на 296,7 га (загальна площа 299,9 га).

забезпечення життєдіяльності КГЗКОР (КПКВК 2601190) передбачено **47700,0 тис. гривень**.

У зв'язку з реорганізацією Мінпромполітики головним розпорядником бюджетних коштів на забезпечення життєдіяльності КГЗКОР визначено Мінекономрозвитку (КПКВК 1201480). Відповідно до змін до закону про державний бюджет на 2014 рік⁷⁶ Мінекономрозвитку передбачено **38340,1 тис. гривень**. Тобто в процесі реорганізації Мінпромполітики шляхом приєднання до Мінекономрозвитку фінансування Комбінату скорочено на 20 відсотків.

Законом України від 28.12.2014 № 80-VIII “Про Державний бюджет України на 2015 рік” Мінекономрозвитку на забезпечення життєдіяльності КГЗКОР (КПКВК 1201480) передбачено **23850,0 тис. гривень**.

Інформація про планові та фактичні обсяги фінансування за КПКВК 1201480 наведена в таблиці.

Інформація про планові та фактичні обсяги фінансування Комбінату за КПКВК 1201480 у 2014-2016 роках

(тис. грн)

Роки	Затверджено	Надійшло коштів	Касові видатки
2014	38340,1	38340,1	38340,1
2015	23850,0	23850,0	23850,0
2016	23850,0	9937,5*	9463,1*
Разом	86040,1	72127,6	71653,2

* фактично надійшли на рівні запланованих та використані кошти державного бюджету за 5 місяців 2016 року.

Наведені в таблиці дані свідчать, що у 2014-2015 роках та за 5 місяців 2016 року на забезпечення життєдіяльності КГЗКОР із передбачених законами про державний бюджет **72127,6 тис. грн** кошти в повному обсязі надійшли та використані одержувачем бюджетних коштів.

Слід зазначити, що видатки за КПКВК 1201480 передбачено змінами до закону про державний бюджет від 31.07.2014. Лише через два з половиною місяці (акт приймання-передачі від 27.10.2014) комісією з питань передачі об'єктів державної власності підприємство передано із сфери управління Мінпромполітики до сфери управління Мінекономрозвитку. При цьому зміни до Порядку № 324 у частині визначення головним розпорядником бюджетних коштів Мінекономрозвитку набрали чинності наприкінці року – в листопаді⁷⁷.

Це призвело і до **затягування із затвердженням паспорта** бюджетної програми за КПКВК 1201480. Спільний наказ про його затвердження Мінекономрозвитку і Мінфін підписали лише 24.11.2014. У результаті **протягом майже чотирьох місяців** Мінекономрозвитку **не фінансувало**

⁷⁶ Закон України від 31.07.2014 № 1622-VII.

⁷⁷ Постанова Кабінету Міністрів України від 12.11.2014 № 611 “Деякі організаційні питання щодо подальшого будівництва Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд”.

заходи щодо забезпечення життєдіяльності Комбінату, що призводило до утворення поточної заборгованості за зарплатою та енергоносіями і, як наслідок – до соціальної напруги на підприємстві.

Пунктом 5 Порядку № 324 визначено, що Мінекономрозвитку складає план заходів з виконання бюджетної програми з поквартальним розподілом і обсягами їх фінансування у бюджетному періоді (далі – план заходів) та подає Мінфіну його копію.

Встановлено, що на час фінансування підприємства у 2014 році за КПКВК 1201480 у **Мінекономрозвитку план заходів був відсутній**. План заходів і звіт про його виконання надіслано Мінекономрозвитку одночасно у лютому 2015 року⁷⁸. **Мінекономрозвитку не дотримано вимог п. 5 Порядку № 324: копія плану заходів на 2014 рік до Мінфіну не подавалася.**

За відсутності контролю з боку Міністерства, **всупереч вимогам п. 10 Порядку № 324 підприємство не дотримувало терміну подання до Мінекономрозвитку на затвердження звітів про виконання плану використання бюджетних коштів на 2014 рік**⁷⁹. При цьому копії звітів про виконання плану використання бюджетних коштів та плану заходів за 2014 рік та за I і III квартали 2015 року до Мінфіну не подавалися.

Всупереч вимогам п. 5 Порядку № 324, яким визначено, що бюджетні кошти використовуються згідно з відповідним погодженим Міністерством планом, у листопаді-грудні 2014 року та січні 2015 року до затвердження плану заходів Мінекономрозвитку було перераховано і підприємством використано 15315,1 тис. грн та 1987,0 тис. грн відповідно. Отже, ці кошти використано з порушенням вимог Порядку № 324.

Встановлено, що на кінець 2013 бюджетного року зареєстрована в УДК Долинського району кредиторська заборгованість Комбінату була відсутня. На початку 2014 року Комбінатом на підставі актів звіряння зареєстровано та оплачено бюджетні фінансові зобов'язання попереднього періоду. Пунктом 4 Порядку № 324 визначено, що бюджетні кошти спрямовуються, зокрема, на погашення заборгованості за бюджетними зобов'язаннями минулих років, зареєстрованими в органах Державної казначейської служби. Крім того, погашення заборгованості минулих років передбачено також у плані використання бюджетних коштів Комбінату на 2014 рік. Слід зауважити, що погашення кредиторської заборгованості за напрямами використання бюджетних коштів у паспорті бюджетної програми за КПКВК 1201480 за 2014 рік не визначено, що є порушеннями вимоги п. 4 розділу I та п. 5 розділу II Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання⁸⁰. Це призвело до використання 3191,1 тис. грн бюджетних коштів з **порушенням вимог чинного законодавства.**

⁷⁸ Лист Комбінату від 17.02.2015 № 02-14/203.

⁷⁹ Копії звітів за 2014 рік за КПКВК 1201480 Комбінат листом від 14.01.2015 № 02-13/27 надіслав на затвердження Мінекономрозвитку.

⁸⁰ Наказ Мінфіну від 29.12.2002 № 1098, зареєстрований в Мін'юсті 21.01.2003 за № 47/7368.

4.2. Аналіз показників паспортів бюджетних програм

Мінекономрозвитку за відсутності належного контролю з боку Мінфіну у 2014-2015 роках не дотримувалося Правил складання паспортів бюджетної програми та звітів про її виконання⁸¹ (далі – Правила).

Як зазначено в підрозділі 4.1, через тривале внесення змін до Порядку № 324 у частині визначення головного розпорядника бюджетних коштів паспорт бюджетної програми за **КПКВК 1201480 затверджено лише наприкінці 2014 року – в листопаді⁸². У 2015 році паспорт бюджетної програми за КПКВК 1201480 затверджено із затримкою⁸³.**

Отже, при оформленні паспорта бюджетної програми за КПКВК 1201480 **Мінекономрозвитку та Мінфін у 2015 році не дотримувалися терміну його затвердження.** Відповідно до п. 17 частини першої ст. 116 Бюджетного кодексу України це є правопорушенням бюджетного законодавства.

Слід зазначити, що мета бюджетної програми за КПКВК 1201480 у 2014-2015 роках визначена Мінекономрозвитку як **“забезпечення життєдіяльності Комбінату”**. **Мета бюджетної програми визначена нечітко і не дає уяви про кінцевий результат, який досягається при її виконанні, що ускладнює контроль за використанням бюджетних коштів.** Крім того, така мета – **не кінцевий результат, а процес без конкретного результату щодо його досягнення.**

Визначені у паспорті на 2014-2015 роки завдання бюджетної програми за КПКВК 1201480 щодо забезпечення охорони об'єктів Комбінату **не виконані.** За цей час зафіксовано непоодинокі **випадки крадіжок майна підприємства.**

У періоді, що перевірявся, паспорти бюджетної програми за КПКВК 1201480 не містять належних результативних показників, які є підставою для оцінки результатів виконання бюджетної програми та ефективності використання бюджетних коштів.

Показник затрат визначено лише як структуру ресурсів (загальна площа об'єктів незавершеного будівництва Комбінату та введених в експлуатацію; кількість об'єктів, що охороняються; загальна чисельність працівників підприємства тощо), однак **не відображено вартісних показників, які забезпечують виконання бюджетної програми та характеризують її структуру витрат.**

Встановлено, що підприємство планувало охороняти та звітувало про охорону 2000 об'єктів. Фактично, за даними бухгалтерського обліку, майно КГЗКОР – 888 об'єктів. Отже, через **бездіяльність Мінекономрозвитку, яке належним чином не аналізувало** результативних показників паспортів бюджетної програми, **не визначена реальна кількість об'єктів, що повинна була охоронятися і фактично охоронялася.**

⁸¹ Наказ Мінфіну від 29.12.2002 № 1098 (зі змінами).

⁸² Спільний наказ Мінекономрозвитку та Мінфіну від 24.11.2014 № 1371/1159.

⁸³ Спільний наказ Мінекономрозвитку та Мінфіну від 24.02.2015 № 161/216.

Показники продукту за КПКВК 1201480 визначено як “виробництво тепла для обігріву збудованих корпусів Комбінату” та “кількість заходів, направлених на збереження об’єктів Комбінату”. При цьому такі показники не дають можливості оцінити ефективність бюджетної програми. У першому випадку рівень виконання показника залежить не від організаційних заходів, які могли бути запроваджені з метою економії енергоносіїв, а від природних – підвищення або зниження середньомісячної температури зовнішнього повітря. У другому випадку визначені 10 заходів – це дублювання безпосередніх службових обов’язків посадових осіб підприємства (служби економічної та внутрішньої безпеки). Отже, ці показники продукту **не розкривають стану досягнення поставленої мети** бюджетної програми.

Показники **якості** у паспортах бюджетної програми **не визначено взагалі**, тобто не відображено досягнутих результатів та якості виконаних робіт, послуг, як це передбачено законодавством. Відповідні пояснення щодо цього в паспорті **також не наведені**, що є порушенням п. 6 розділу II Правил (у редакції до 22.01.2016) і не дає можливості повною мірою оцінити виконання бюджетної програми.

У звітах про виконання паспортів за КПКВК 1201480 за 2014-2015 роки за **показником ефективності, який характеризує досягнення** визначеного результату, Мінекономрозвитку звітувало про те, що збереження об’єктів незавершеного будівництва забезпечено на 100 відсотків. Водночас заходи, які вживалися Комбінатом для охорони його об’єктів, були неефективними, що у 2014-2015 роках призвело до крадіжок майна підприємства, і **цей показник не міг бути виконаним на 100 відсотків**.

Отже, Мінекономрозвитку у 2014-2015 роках **включало недостовірні дані до звітів** про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 1201480, порушуючи п. 2 розділу III Правил (у редакції до 22.01.2016), що відповідно до **п. 36 ст. 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства**.

Таким чином, визначені Мінекономрозвитку у 2014-2015 роках у паспортах бюджетної програми **результативні показники недостатньо відображають ступінь досягнення поставленої мети та виконання завдань** цієї програми. Відповідно, діяльність Мінекономрозвитку як головного розпорядника бюджетних коштів **щодо застосування в бюджетному процесі результативних показників бюджетної програми була незадовільною**.

Визначення у бюджетних запитах і паспортах бюджетної програми за КПКВК 1201480 неналежних результативних показників свідчить про те, що їх **аналіз Мінекономрозвитку не здійснювався**.

Отже, за **бездіяльності Міністерства об’єктивна та достовірна оцінка ефективності цієї бюджетної програми на всіх стадіях бюджетного процесу неможлива**, що є недотриманням вимог частини шостої ст. 20 Бюджетного кодексу України.

4.3. Використання коштів державного бюджету у 2014-2015 роках

У 2014-2015 роках на забезпечення життєдіяльності КГЗКОР використано 62191 тис. грн бюджетних коштів, у тому числі на оплату праці з нарахуваннями – 50244,1 тис. грн (80,8 відс.); оплату енергоносіїв – 11590,4 тис. грн (18,7 відс.); виплату пенсій і допомоги – 84 тис. грн; оплату земельного податку – 271,6 тис. грн (0,5 відсотка).

У порушення вимог ст. 22 Бюджетного кодексу України Мінекономрозвитку у 2014-2015 роках не здійснювало внутрішнього контролю за витрачанням у 2014-2015 роках бюджетних коштів одержувачем. У цей період Мінекономрозвитку як головний розпорядник бюджетних коштів заходи внутрішнього аудиту щодо діяльності Комбінату не планувало та, відповідно, не здійснювало. Також питання діяльності підприємства на засіданнях Колегії Мінекономрозвитку жодного разу не розглядалися.

Аудитом встановлено, що надходження та використання коштів підприємства передбачено здійснювати відповідно до Положення про порядок формування та виконання бюджету⁸⁴. Положенням визначено, що на підприємстві створюється бюджетний комітет, який вирішує питання, пов'язані з формуванням, погодженням, затвердженням та контролем за виконанням бюджету. При цьому склад бюджетного комітету наказом не визначено. Відповідні протокольні рішення відсутні. Фактично, керівництвом Комбінату разом із відповідальними особами структурних підрозділів кошти без протоколювання в межах коштів, що надходили на підприємство, спрямовувалися на його першочергові потреби за відповідним реєстром платежів.

На балансовому рахунку Комбінату обліковується об'єкт незавершеного будівництва "Площадка № 17. Хвостосховище флотаційного збагачення" (далі – Хвостосховище). Фактично, Хвостосховище перебуває в стадії будівництва. Будівельні роботи виконувалися підрядною організацією (Зовнішторговим підприємством "Узинзкспорттинпорт" і румунськими підприємствами "Арком" і "Арчиф").

Слід зазначити, що у разі коли об'єкти незавершеного будівництва після припинення будівництва тривалий час простоюють (понад 20 років), внаслідок негативного впливу дії атмосферних опадів, сезонних змін температурного режиму відбувається процес їх наповнення (зокрема Хвостосховища) водою. Комбінатом з метою недопущення переливу води з Хвостосховища була спроектована і введена в експлуатацію плавуча насосна станція.

Фактично, у 2014-2015 роках Комбінатом власними силами та за рахунок коштів державного бюджету здійснювалося відкачування води на об'єкті Хвостосховища (з метою забезпечення уникнення руйнації тіла основної греблі,

⁸⁴ Наказом від 10.07.2014 № 18/85 затверджено Положення про порядок формування та виконання бюджету на ДП "Дирекція КГЗКОР".

для запобігання надзвичайним техногенним обставинам відповідно до протокольних доручень Мінпромполітики). У квітні 2015 року в Мінекономрозвитку відбулася нарада (протокол від 08.04.2015) з проблемних питань Комбінату, за результатами якої ухвалено рішення Мінекономрозвитку спільно з Мінфіном опрацювати можливі шляхи фінансування заходів, пов'язаних зі станом техногенно-небезпечного об'єкта – греблі хвостосховища магнітного збагачення.

Відповідно до договору підряду⁸⁵ **підрядник несе відповідальність за виконання робіт з будівництва об'єктів Комбінату.** Також за умовами договору підряду **підрядник зобов'язаний виконувати заходи з охорони навколишнього середовища згідно з діючими нормами і повинен здійснювати відповідні заходи з техніки безпеки.**

Крім того, договором підряду передбачено, що об'єкти, частини об'єктів і пускові комплекси промислового призначення приймаються генеральним замовником (Мінекономрозвитку, Комбінатом) на підставі актів виконаних робіт. Підписання актів є моментом переходу права власності від підрядника до генерального замовника, відповідно, об'єкт необхідно утримувати. Фактично, **Хвостосховище на баланс Комбінату як об'єкт завершеного будівництва не було взято.** Отже, **викачування води із Хвостосховища до моменту його передачі Комбінату як об'єкта завершеного будівництва повинно здійснюватися румунською стороною.**

Пунктом 4 Порядку № 324 **не передбачено використання Комбінатом коштів державного бюджету на заходи з відкачування води на об'єктах незавершеного будівництва.** У 2014-2015 роках **Комбінатом за відкачування води було сплачено 604,1 тис. грн коштом державного бюджету (заробітна плата машиністів, використана електроенергія).**

Використання бюджетних коштів на відкачування води з Хвостосховища ні договором підряду, ні Порядком № 324 не передбачалося. Отже, **в порушення умов договору підряду та Порядку № 324 Комбінатом використано 604,1 тис. грн коштів державного бюджету.**

Довідково. Слід зазначити, що за оперативними даними, керівництвом Комбінату проводяться переговори з румунською стороною щодо відшкодування витрат Комбінату за відкачування води із Хвостосховища.

Незважаючи на те, що КГЗКОР на виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього аудиту **зменшив чисельність працівників з 949 до 599 чол., його структура для тих завдань, що сьогодні виконує Комбінат, також не є оптимальною.**

Так, у складі Комбінату наявні структурні підрозділи, які утримуються за рахунок коштів Державного бюджету України, тоді як їхня діяльність не відповідає завданням, що сьогодні виконує Комбінат.

Цех господарсько-побутового обслуговування (далі - ЦГПО) здійснює утримання будівель і приміщень у належному технічному, санітарному і

⁸⁵ Договір підряду на будівництво об'єктів Комбінату від 12.06.87 № 63-08/00020-107 та додаток до нього від 29.06.94 № 1.

протипожежному стані, забезпечує виконання робіт із прибирання і очищення озелених площ, а також експлуатацію житлового фонду Комбінату, бібліотеки, забезпечення працівників харчуванням (їдальні), утримання та експлуатацію гуртожитку, що на балансі Комбінату, забезпечує пошив спецодягу та робочих рукавиць. Штатна чисельність працівників станом на 01.01.2016 – 53 чоловіки. У зв'язку з відсутністю основної виробничої діяльності Комбінату утримувати за бюджетні кошти працівників ЦГПО є нераціональним.

Основні витрати підприємства, як на виконання завдань з утримання та охорони об'єктів незавершеного будівництва, так і при здійсненні комерційної діяльності у періоді, що перевірявся, покривалися за рахунок коштів держбюджету. Так, у **2014 році КГЗКОР на виплату зарплати з нарахуваннями використано 31,4 млн грн коштів держбюджету (97,7 відс. загального обсягу всієї виплаченої зарплати).** Аналогічний показник за **2015 рік становив 84,5 відсотка.**

За використану електроенергію підприємством у 2014-2015 роках було сплачено 11,8 млн грн, з яких коштом держбюджету – 11,6 млн грн (97,1 відс. обсягу сплачених коштів). Електрична енергія використовується в роботі різного обладнання, для обігріву приміщень, освітлення території тощо. Найбільш енергозатратним є енергосиловий цех підприємства, який забезпечує водопостачання та водовідведення м. Долинська. У 2014 році на долю енергосилового цеху припадало 49,6 відс. спожитої підприємством активної електроенергії, а у 2015 році – 60,3 відсотка.

4.4. Соціально-економічні наслідки будівництва (добудови) КГЗКОР

Будівництво КГЗКОР тісно пов'язане з економічним та соціальним станом і подальшим розвитком Долинського району та всього півдня Кіровоградської області. Особливо відчутні ці зв'язки для міста Долинська, в якому були збудовані багатопверхові будинки для працівників КГЗКОР та їх родин, а також створено розгалужену інфраструктуру та соціальну сферу. Населення міста за роки будівництва зросло майже на 15 тис. чоловік.

У даний час на Комбінаті працює близько 600 чоловік, зайнятих у ремонтно-механічному, автотранспортному і тепловому цехах. Побудована для працівників інфраструктура, як і сам Комбінат, поступово занепадає.

Зважаючи на скрутні економічні умови в Україні, для добудови Комбінату мають бути визначені потенційні інвестори, фінансово спроможні взяти на себе зобов'язання із завершення будівництва і введення в експлуатацію КГЗКОР.

Крім того, держава при продажу Комбінату повинна зобов'язати потенційного інвестора виконати окремі зобов'язання, зокрема, не перепрофільовувати підприємство; створити нові і зберегти існуючі робочі місця; утримувати об'єкти соціально-побутового призначення; сплачувати поточні платежі до Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

Також, оскільки будівництво Комбінату є спільним, потенційний інвестор повинен врегулювати питання компенсації витрат країн-учасниць будівництва

КГЗКОР, а також збільшити надходження до державного бюджету і бюджету Кіровоградської області, що дасть можливість вивести її з розряду дотаційних.

Крім того, у разі закриття Комбінату постає питання забезпечення м. Долинська послугами централізованого водопостачання та водовідведення, оскільки Комбінат – єдиний виробник цих послуг.

Отже, залучення потенційного інвестора дасть можливість прискорити завершення будівництва та введення в експлуатацію КГЗКОР, буде сприяти вирішенню питання виконання зобов'язань України перед іноземними учасниками будівництва. Як наслідок, буде збережено експортний потенціал України на європейському ринку залізорудної сировини, освоєно виробництво нових видів продукції і забезпечено додаткові надходження до бюджетів усіх рівнів.

ВИСНОВКИ

1. Міністерством економічного розвитку і торгівлі України (колишнім Міністерством промислової політики України) як головним розпорядником бюджетних коштів у 2014–2015 роках і за 6 місяців 2016 року не забезпечено законного та ефективного використання коштів, що виділяються з державного бюджету на забезпечення життєдіяльності Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд. З порушенням вимог чинного законодавства та непродуктивно у 2014–2015 роках використано 21,1 млн грн, тобто кожна третя гривня. Загалом на будівництво Комбінату у 1984–1991 роках було використано 631,0 млн радянських рублів. Крім того, протягом 1991–2015 років і за I півріччя 2016 року на фінансування будівництва та забезпечення функціонування КГЗКОР використано 373,6 млн грн державних коштів, з них за останні два с половиною роки – 73,8 млн гривень.

Повноважень щодо управління об'єктами державної власності Мінекономрозвитку практично не здійснювало. За відсутності контролю з боку Мінекономрозвитку та необхідних фінансових ресурсів на забезпечення функціонування Комбінату його майно поступово відчужується.

Кабінетом Міністрів України та Мінекономрозвитку (Мінпромполітики, Агентством держмайна України) більшість пропозицій і рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього аудиту (2012 рік) не виконана. Бездіяльність з боку органів державної влади та ігнорування рекомендацій Рахункової палати поглиблює кризові процеси на Комбінаті.

2. Після 2013 року консультації про подальші кроки, спрямовані на вирішення питань, пов'язаних із проблематикою КГЗКОР, не проводились. За відсутності активної позиції Мінекономрозвитку (Мінпромполітики) роль МЗС як головного органу з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері зовнішніх зносин України у вирішенні проблемних питань Комбінату зведена до стороннього спостерігача. Фактичний розмір

компенсації за виконані іноземними учасниками будівельні роботи та передане майно потребує уточнення. **Методика перерахунку вартості виконаних робіт у цінах 1984 року в діючі ціни відсутня. Позиції країн-учасниць будівництва Комбінату не узгоджені.** Як вже наголошувала Рахункова палата, розв'язання Україною проблемних питань, пов'язаних із завершенням будівництва КГЗКОР, без участі країн-учасниць будівництва неможливе.

3. Станом на 01.07.2016 **проект будівництва – це проектна і робоча документація, яка розроблялася ще у минулому столітті за державними нормами колишнього СРСР і в цінах 1984 року.** Завдання щодо перезатвердження проекту не виконане. За висновками експертів, **добудова Комбінату за первинним проектом, затвердженим у 1985 році, нерентабельна. На сьогодні проект морально застарів і неконкурентоспроможний.** Водночас ТЕО добудови – приватна власність ТОВ “Українська рудно-металургійна компанія”.

З кожним роком **прискорюється негативний процес старіння та руйнування** конструктивних елементів, споруд і мереж Комбінату. Станом на **01.01.2016** з урахуванням витрат на відновлення об'єктів загальна **будівельна готовність об'єктів незавершеного будівництва становила близько 49 відсотків.** При цьому **оцінка майна КГЗКОР станом на 01.07.2016 відсутня.** Запланована оцінка у 2011 році через відсутність рішення Уряду про виділення коштів на її проведення **не здійснена.** Відповідно, **технологічний і технічний аудити не проводилися.** Проведена у 2007 році оцінка активів та об'єктів незавершеного будівництва **не узгоджена з іноземними учасниками будівництва.**

4. Нормативно-правове регулювання питань завершення будівництва Комбінату Кабінетом Міністрів України та Мінекономрозвитку (Агентством держмайна України, Мінпромполітики) у повному обсязі **не забезпечене.** З 2008 року жодного нормативного акта з цих питань **не приймалося.** У 2014–2015 роках **жодної державної цільової програми з добудови КГЗКОР не розроблялося.** Законопроект про завершення будівництва КГЗКОР, який передбачав норми звільнення від оподаткування матеріалів, обладнання та інших товарів, що надходять на митну територію України для завершення будівництва, і який було прийнято за основу, **подальшого розвитку не мав.**

5. **Організаційне забезпечення** питань завершення будівництва КГЗКОР та його життєдіяльності було неналежним. **З моменту реорганізації Мінпромполітики та передачі його підприємств до сфери управління Мінекономрозвитку** питання формування та реалізації державної промислової політики, державної політики у сфері управління об'єктами державної власності, здійснення контролю за виконанням суб'єктами управління функцій з управління об'єктами державної власності **віднесено до повноважень департаменту управління державною власністю та розвитку промисловості, положення про який затверджено лише у жовтні 2015 року. Положення про структурні підрозділи, що функціонують у складі департаменту, станом на дату аудиту не погоджено і не затверджено.**

Мінекономрозвитку у 2014–2015 роках **не проведено** жодного заходу внутрішнього аудиту щодо Комбінату. На колегіях Міністерства розгляд проблемних питань Комбінату **взагалі не планувався**.

Створювані з метою вирішення питань завершення будівництва КГЗКОР численні робочі органи (комісії, групи) **не вирішили жодного проблемного питання. Їх діяльність була формальною або взагалі не здійснювалася**. Так, склад Міжвідомчої робочої групи для проведення консультацій з країнами – учасницями та потенційними інвесторами щодо подальшого будівництва КГЗКОР, створеної ще у 2003 році, **не переглядався**, станом на 01.07.2016 із **14 її членів жоден не працює на займаних раніше посадах**. Рішення про утворення у 2015 році Міжвідомчої робочої групи під головуванням Мінекономрозвитку із включенням до її складу представників заінтересованих центральних органів виконавчої влади, Кіровоградської облдержадміністрації та керуючого санацією КГЗКОР не виконано. **Станом на 01.07.2016 нової Міжвідомчої робочої групи не утворено**.

Неодноразові спроби залучити до будівництва КГЗКОР інвестора були припинені у 2007 році Указом Президента України від 02.10.2007 № 941 “Питання Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд”, який зобов’язав ФДМУ зупинити будь-які дії щодо належного державі майна КГЗКОР. Цей указ на сьогодні залишається чинним, що унеможливорює пошук реального інвестора з добування КГЗКОР.

6. У порушення вимог Закону України від 14.05.92 № 2343 “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” строк процедури санації Комбінату триває замість 18 місяців вже понад сім років! Фактично, з 1998 року підприємство перебуває в судових процедурах, які застосовувалися до боржника.

За бездіяльності органу, уповноваженого управляти майном (Мінекономрозвитку, Мінпромполітики, Агентство держмайна України), Комбінат функціонує за відсутності плану санації, погодженого та затвердженого відповідно до вимог чинного законодавства, який є єдиним документом, що унормовує та визначає діяльність підприємства в таких умовах. Заходи, що вживалися керуючим санацією, на оздоровлення фінансово-господарського стану боржника позитивно не вплинули. Фінансово-господарський стан Комбінату погіршився. Станом на 01.01.2016 кредиторська заборгованість підприємства становила 23,1 млн гривень. Комерційна діяльність КГЗКОР збільшує його збитковість у рази. Як наслідок, залежність від фінансування за рахунок коштів держбюджету продовжується. Діяльність Комбінату провадиться без стратегічного, інвестиційного та фінансового планів.

7. Мінекономрозвитку не забезпечено виконання вимог ст. 20 Бюджетного кодексу України, оскільки інформація, наведена у бюджетних запитах, не давала можливості повною мірою здійснити оцінку ефективності бюджетних програм.

Планування видатків державного бюджету на забезпечення життєдіяльності Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд (КПКВК 1201480) є **недосконалим і не спрямоване на отримання конкретного результату**, здійснювалося Мінекономрозвитку (Мінпромполітики) на підставі неперевірених даних. У бюджетних запитах наводилася недостовірна інформація. Аналогічну неперевірену інформацію включено і у паспорти бюджетної програми на 2014–2015 роки.

За відсутності належного контролю з боку Мінфіну у 2014–2015 роках Мінекономрозвитку не дотримувалося Правил складання паспортів бюджетних програм та звіту про їх виконання, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098. При оформленні паспорта бюджетної програми (КПКВК 1201480) на 2015 рік Мінекономрозвитку та Мінфіном порушено терміни його затвердження.

Мінекономрозвитку в паспортах бюджетної програми визначалися результативні показники, які недостатньо відображають ступінь досягнення поставленої мети та виконання завдань бюджетної програми. Відповідно, діяльність Мінекономрозвитку як головного розпорядника бюджетних коштів щодо застосування в бюджетному процесі результативних показників бюджетної програми була незадовільною.

8. Мінекономрозвитку (Мінпромполітики) у 2014–2015 роках не було забезпечено належного контролю за фінансуванням бюджетної програми, що призвело до порушень бюджетного законодавства.

Всупереч вимогам Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для забезпечення життєдіяльності Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.03.2011 № 324, яким визначено, що бюджетні кошти використовуються згідно з відповідним, погодженим Мінекономрозвитку, планом заходів, до затвердження такого плану Міністерством було перераховано, а Комбінатом фактично **використано 17302,1 тис. грн** (2014 рік – 15315,1 тис. грн, 2015 рік – 1987,0 тис. гривень).

Погашення кредиторської заборгованості у **напрямах використання бюджетних коштів у паспорті** бюджетної програми за КПКВК 1201480 на 2014 рік **не визначено. Отже, порушено вимоги** п. 4 розділу I та п. 5 розділу II затверджених Мінфіном **Правил** складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, що призвело до використання **3191,1 тис. грн бюджетних коштів з порушенням вимог чинного законодавства.**

У порушення умов договору підряду і **Порядку № 324** Комбінатом **використано 604,1 тис. грн коштів державного бюджету на відкачування води з Хвостосховища.** Проте цей об'єкт є об'єктом незавершеного будівництва, і згідно з умовами договору підряду підрядник зобов'язаний виконувати заходи з охорони навколишнього середовища за діючими нормами, а також повинен здійснювати відповідні заходи з техніки безпеки.

9. За результатами роботи у 2014–2015 роках **КГЗКОР був стабільно збитковим. Мінекономрозвитку не прийнято своєчасно управлінських рішень** для забезпечення життєдіяльності Комбінату та завершення його будівництва. Встановлені тарифи на виробництво послуг з централізованого водопостачання та водовідведення є **економічно не вигідними**: собівартість цих послуг у 8 разів перевищує їх відпускну ціну, результат – збитковість Комбінату.

Підприємством не забезпечено ефективного виконання завдань щодо забезпечення охорони об'єктів і збереження майна КГЗКОР у повному обсязі. Окремі об'єкти Комбінату зруйновані та розкрадені. За 2014–2015 роки було зафіксовано 20 випадків крадіжок майна КГЗКОР на суму 0,5 млн гривень.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Поінформувати за результатами аудиту ефективності використання бюджетних коштів, передбачених на забезпечення життєдіяльності Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд Верховну Раду України та запропонувати розглянути результати аудиту на засіданні профільного комітету.

2. Надіслати Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, передбачених на забезпечення життєдіяльності Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд, Раді національної безпеки і оборони України та запропонувати вжити відповідних заходів з метою уникнення кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України, внаслідок можливих претензій країн-учасниць будівництва.

3. Надіслати відомості про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, передбачених на забезпечення життєдіяльності Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд, у формі рішення Рахункової палати Кабінету Міністрів України та запропонувати:

- розглянути фактичний стан справ щодо будівництва Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд;

- вжити заходів щодо визначення уповноважених осіб для ведення переговорів з країнами – учасницями будівництва Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд, узгодивши порядок розрахунків за виконані будівельні роботи;

- підготувати та подати на розгляд Президентові України пропозиції щодо визнання Указу Президента України від 02.10.2007 № 941 “Питання Криворізького комбінату окислених руд” таким, що втратив чинність;

- з метою вирішення проблемних питань завершення будівництва КГЗКОР забезпечити утворення за участю заінтересованих органів державної влади міжвідомчої робочої групи під головуванням Мінекономрозвитку та здійснення контролю за її діяльністю;

- зобов'язати Мінекономрозвитку разом із заінтересованими органами переглянути кількість робочих органів, утворених з метою вирішення

проблемних питань завершення будівництва КГЗКОР, оптимізувавши їхню чисельність з урахуванням необхідності та результативності діяльності, а також підготувати та подати Кабінету Міністрів України пропозиції щодо скасування нормативно-правових актів про утворення таких органів.

4. Надіслати Міністерству економічного розвитку і торгівлі України рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту і рекомендувати:

- затвердити статут Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд, його фінансовий, інвестиційний і стратегічний плани та погодити облікову політику Комбінату;

- забезпечити виконання вимог Закону України “Про управління об’єктами державної власності” щодо здійснення контролю за дотриманням статуту підприємства;

- на виконання норм Закону України “Про забезпечення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” погодити план санації Комбінату;

- з метою уникнення судових позовів щодо несплати заробітної плати, податків, зборів, обов’язкових платежів, енергоносіїв за КПКВК 1201480 розглянути питання погашення кредиторської заборгованості в сумі 23085,0 тис. грн;

- включити до плану роботи підрозділу внутрішнього аудиту питання перевірки використання Комбінатом бюджетних коштів, а також аудиту ефективності та розпорядження його майном;

- розробити методіку перерахунку вартості виконаних робіт у цінах 1984 року в діючі ціни для визначення розміру зобов’язань перед іноземними підрядниками;

- визначити у бюджетних запитах, паспортах бюджетної програми та у звітах про її виконання належні результативні показники;

- вжити заходів щодо усунення виявлених недоліків і порушень.

5. Надіслати державному підприємству “Дирекція Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд” рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту і рекомендувати вжити заходів щодо усунення виявлених недоліків і порушень.

Член Рахункової палати

І.М. Заремба

ГЛОСАРІЙ

Гірничо-збагачувальний комбінат - гірниче підприємство для первинної переробки твердих корисних копалин з метою отримання технічно цінних продуктів, придатних для промислового використання.

Залізорудний концентрат - концентрат, одержаний шляхом збагачення залізних руд. Розрізняють магнетитовий, гематитовий, лімонітовий, сидеритовий та ін. Залежно від якості та призначення розрізняють залізорудний концентрат первинний, високої чистоти, агломераційний, доменний, офлюсований, залізорудні окатки (котуни).

Окатиші, обкотиші, котуни, окатки – продукт грудкування, міцні, випалені, однорідні за складом і близькі за розмірами грудки сферичної форми. Являють собою рудний матеріал, який отримують з дрібною (пилоподібною) руди або тонкоподрібнених концентратів у вигляді міцних гранул кулястої форми від 2-3 до 30 мм (звичайно 9-16 мм). Котуни здатні перенести транспортування з перевантаженнями і тривале зберігання без помітного руйнування або утворення дріб'язку. Котуни виготовляють біля місць видобування руд - на гірничо-збагачувальних комбінатах.

Магнетитові руди - залізні руди, складені магнетитом, вони найбільше характерні для карбонатитових, скарнових і гідротермальних родовищ.

Кварцит – метаморфічна гірська порода, що складається переважно з кварцу. Утворилася при метаморфізмі кварцових пісковиків. Характеризується значною твердістю, внаслідок чого складна в обробці. За мінеральним складом виділяють слюдисті, гранатові, роговообманкові кварцити.

Залізистий кварцит – метаморфічна гірська порода хомогенно-осадового походження, що складається загалом з кварцу, магнетиту, гематиту, мартиту тощо. Залізистий кварцит - найпоширеніший член залізисто-крем'янистої формації.

Переводний рубль – колективна валюта, міра вартості, засіб платежу і накопичення для організації багатосторонніх розрахунків країн – членів РЕВ. З жовтня 1963 року переводний рубль не мав конкретно-предметної форми і використовувався виключно для безготівкових розрахунків між країнами-учасницями РЕВ.

Хвостосховище - це гідротехнічна споруда, комплекс спеціальних споруд та обладнання, які призначені для складування або захоронення радіоактивних, токсичних та інших відвальних відходів збагачення корисних копалин. На гірничо-збагачувальних комбінатах із добутої руди отримують концентрат, а відходи переробки переміщують у хвостосховища. Хвости надходять у вигляді пульпи (пісок, вода). Здебільшого хвостосховище відгороджується дамбою, яка наливається із хвостів і додатково зміцнюється. У хвостосховищі відбувається процес поступового осідання твердої фази хвостів, іноді за допомогою

спеціально додавання реагентів - коагулянтів та флокулянтів. Відстояна вода піддається очищенню та скидається у локальні водойми або повертається на збагачувальну фабрику для технологічних потреб.

Екран чаші хвостосховища або аварійної ємності - захисний водотривкий бар'єр, який закладається під час будівництва хвостосховища з метою недопущення потрапляння шкідливих речовин до навколишнього середовища через підземні води.

Магнітний сепаратор - сепаратор для магнітного збагачення корисних копалин, в якому вихідний матеріал розділяється на компоненти за їх магнітною сприйнятливістю під дією магнітних сил, а магнітне поле в робочих зонах створюється за допомогою магнітних та електромагнітних систем. Останні можуть бути виконані у вигляді соленоїдів або електромагнітів із магнітопроводами. Для створення сильних магнітних полів з індукцією понад 2 Тл застосовують надпровідникові електромагнітні системи.

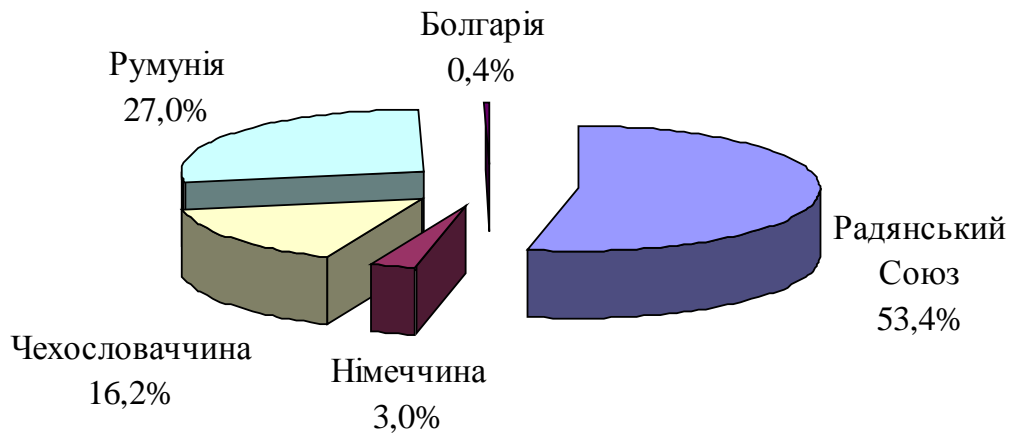
Флотація - спосіб розділення сумішей твердих дрібних частинок, що належать різним речовинам, а також виділення крапель дисперсної фази з емульсій, заснований на їх різній змочуваності і здатності накопичуватися на поверхні розділу фаз. Флотація можлива тільки при неповному змочуванні поверхні частинок, що виділяються рідиною. Зазвичай це досягається шляхом додавання невеликих кількостей спеціальних речовин - флотореагентів. Продукти флотації: пінний продукт і камерний продукт.

Пульпопровід, пульповід - трубопровід для перекачування пульпи при провадженні земляних, гірничих та ін. робіт способом гідромеханізації.

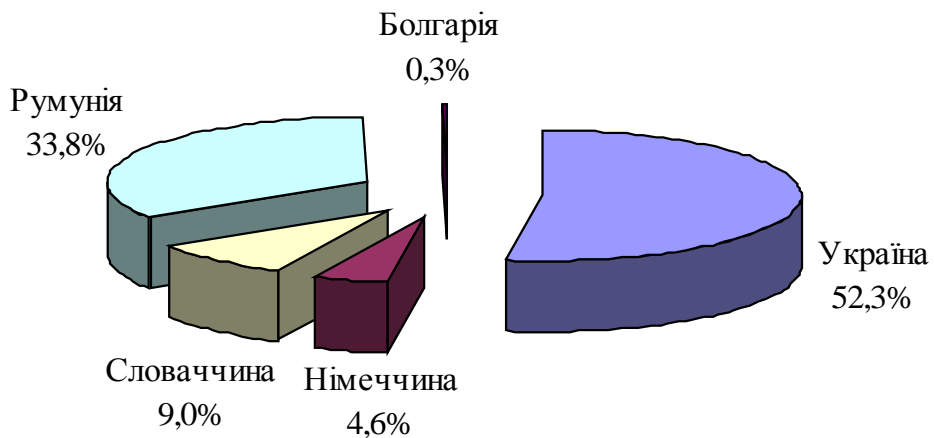
РЕВ – Рада економічної взаємодопомоги. Міжурядова організація соціалістичних країн, створена для економічної інтеграції та взаємодопомоги. РЕВ створена у 1949 році та функціонувала до 1991 року. До складу РЕВ входили: Народна Соціалістична Республіка Албанія, Народна Республіка Болгарія, Угорська Народна Республіка, Соціалістична Республіка В'єтнам, Німецька Демократична Республіка, Республіка Куба, Монгольська Народна Республіка, Польська Народна Республіка, Соціалістична Республіка Румунія та Чехословацька Соціалістична Республіка.

Додаток 2

Діаграма 1. Інформація про пайову участь країн-учасниць будівництва Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд відповідно до багатосторонньої Угоди від 20.10.1983 та двосторонніх угод

Діаграма 2. Інформація про пайову участь країн-учасниць будівництва Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд відповідно до виконаних робіт (станом на 01.01.2016)

**Інформація про фактичні обсяги виконаних за проектом робіт
країнами-учасницями будівництва Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд
(станом на 01.01.2016)**

